

Народна банка на Република Македонија

**Месечна информација
10/2010**

ноември, 2010 година

С О Д Р Ж И Н А

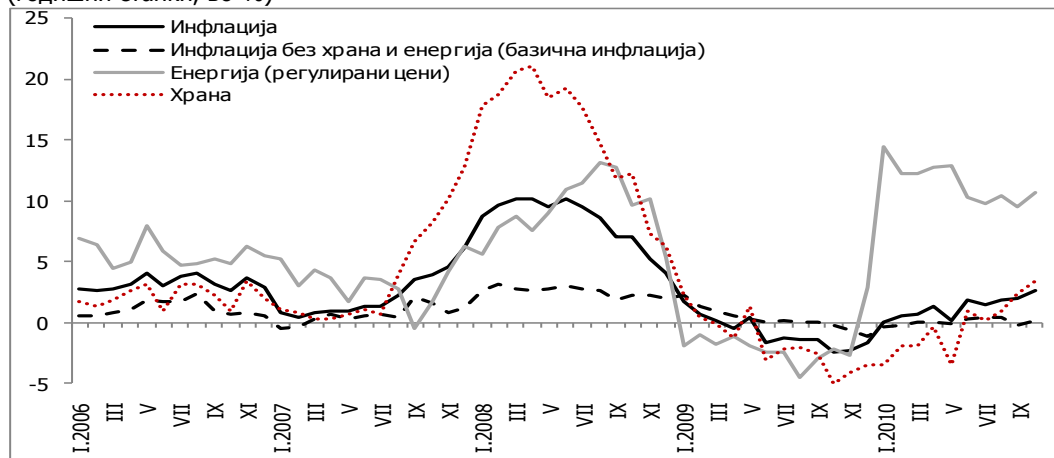
1.	Цени	3
2.	Плати и вработеност	7
3.	Економска активност	9
4.	Биланс на плаќања	15
5.	Монетарни агрегати.....	24
6.	Кредити на банките	27
7.	Каматни стапки	29
	Статистички прилог	32

1. Цени

Умерениот месечен раст на **потрошувачките цени** од претходните два месеца, продолжи и во октомври 2010 година. Така, во октомври потрошувачките цени се зголемија за 0,3% на месечна основа. Зголемувањето на цените во најголем дел произлегува од растот на цените на храната (поради повисоките цени на свежиот зеленчук за 3,9%, на млечните производи за 0,9% и на мастите за 1,6%, при пад на цените на свежото овошје за 6%) и од повисоките цени на облеката и обувките за 1,4% (поради ефектот од промената на сезоната). Зголемување е забележано и кај цените на цигарите за 1,8%¹, кај комунално-станбените услуги за 2,4%², како и кај домашните цени на нафтените деривати. **На годишна основа**, растот на индексот на трошоци на живот продолжи умерено да забрзува и во октомври изнесуваше 2,7% (2,0% во септември 2010 година), што се должи на засилениот позитивен придонес на цените на храната (поради пониска споредбена основа) и на цените на нафтените деривати. Во првите десет месеци на 2010 година, **просечната стапка на инфлација** изнесува 1,3% (1,1% за првите девет месеци).

Во октомври 2010 година, **базичната инфлација** (инфлација без храна и енергија) изнесува 0,3% во однос на претходниот месец. Месечниот раст главно се должи од растот на цените на облеката и обувките, на цигарите и на повисоките цени на комунално-станбените услуги. На годишно ниво, базичната инфлација во октомври 2010 година изнесува 0,2% (во септември изнесуваше -0,2%). Во периодот јануари-септември 2010 година, базичната инфлација изнесува 0,1% (0% во првите осум месеци).

Графикон 1
Вкупна и базична инфлација
(годишни стапки, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

Движењето на годишната стапка на инфлација во октомври е во рамки на последните проекции на НБРМ за годишен раст на потрошувачките цени од 2,9% во

¹ Поради пораст на цената на одредени брендови на цигари.

² На 22 септември 2010 година Советот на град Скопје донесе одлука за зголемување на цената на услугите за собирање, изнесување, транспортирање и депонирање комунален цврст и технолошки отпад од 2,85 на 3,59 денари по метар квадратен на ниво на град Скопје.

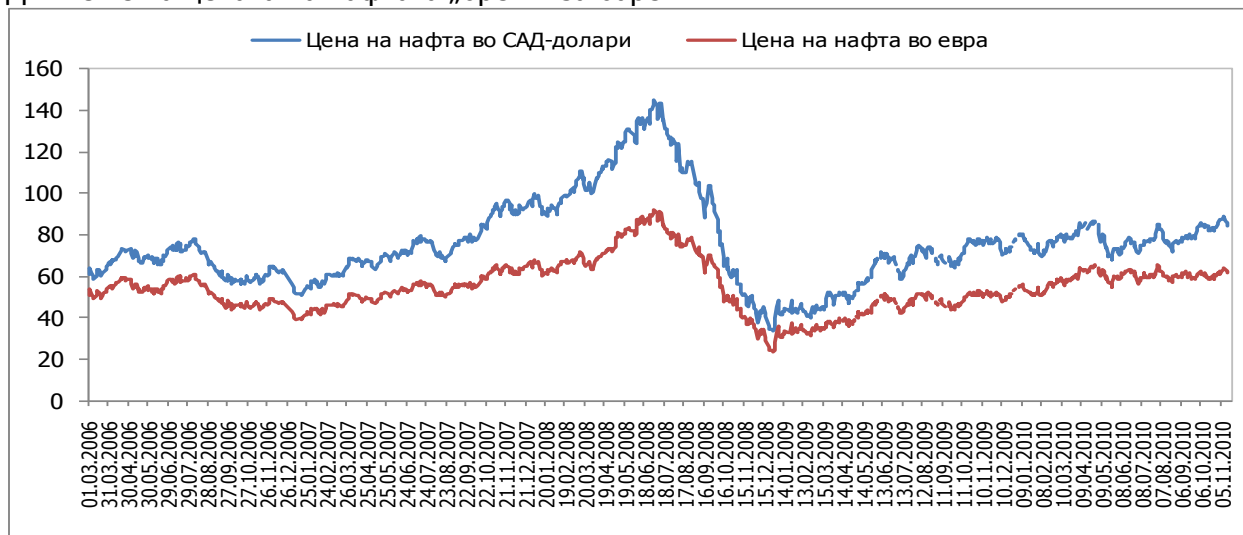
последниот квартал на 2010 година. За целата 2010 година се очекува просечен пораст на цените од 1,6%.

Цената на нафтата продолжи да расте во октомври 2010 година и достигна просечно ниво од 82,9 САД-долари за барел, што во споредба со нивото од претходниот месец (77,8 САД-долари за барел) претставува раст од 6,6%. Повисоката цена на нафтата произлегува од намалувањето на глобалните залихи на нафта, поради есенските ремонти за одржување на рафинериите и штрајкот во Франција, како и од високиот раст на увозната побарувачка на нафта во Кина во септември 2010 година. И покрај ваквите трендови, ОПЕК на својот состанок на 14 октомври во Виена, Австрија одлучи да ги задржи производствените квоти непроменети. Во првата недела на ноември цената на нафтата и понатаму растеше и достигна 86,2 САД-долари за барел (во просек). Имајќи предвид дека апрецијацијата на денарот (0,4%) во однос на американскиот долар беше послаба од зголемувањето на цената на нафтата (2,2%), во споредба со претходниот двонеделен период, Регулаторната комисија за енергетика (РКЕ) на 8 ноември 2010 година донесе одлука за зголемување на рафинериските и на малопродажните цени на нафтените деривати во просек за 1,2% и за 1,0%, соодветно.

Зголемувањето на **просечната цена на нафтата** од типот „брент“ продолжи и во последните две недели, односно во периодот 8-17 ноември 2010 година изнесуваше 86,8 САД-долари за барел и во однос на претходниот двонеделен период бележи раст од 2,5%. Порастот на цената на нафтата главно произлегува од зголемената побарувачка за нафта од Кина, како и од нагорната ревизија на проекциите за дневните потреби од нафта за следната година од страна на ОПЕК. Во услови на раст на цената на нафтата и депрецијација на домашната валута во однос на САД-доларот (1,4%), РКЕ на 22.11.2010 година донесе одлука за зголемување на рафинериските и на малопродажните цени на нафтените деривати во просек за 2,85% и 2,07%, соодветно.

Графикон 2

Движење на цената на нафтата „брент“ за барел

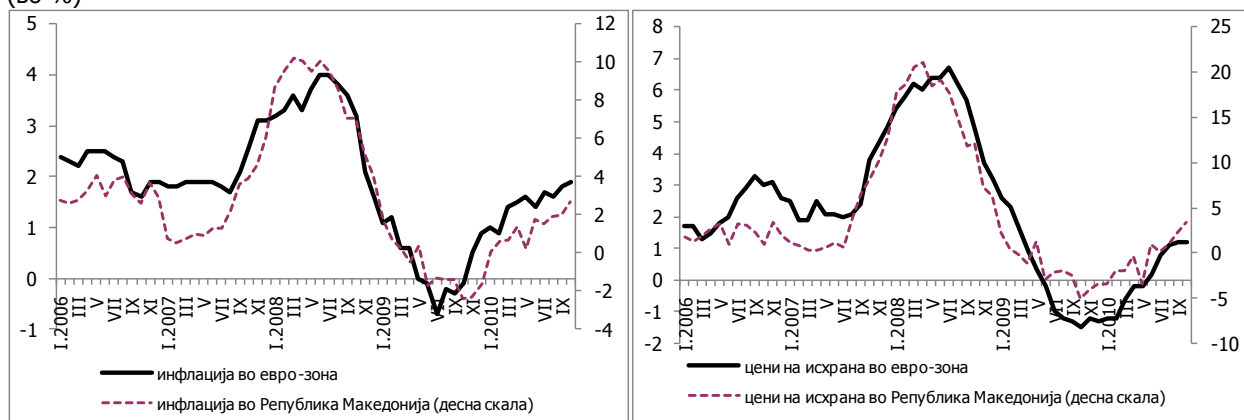
Извор: Управа за информации за енергетиката (The Energy Information Administration) - статистичка агенција на Министерството за енергетика на САД.

Во октомври 2010 година, **потрошувачките цени во евро-зоната** забележаа зголемување за 0,4% на месечна основа, во најголем дел поради повисоките цени на

облеката и обувките. Годишната стапка на инфлација во евро-зоната во октомври изнесува 1,9% (1,8% во септември), под влијание на повисоките цени на горивата за транспорт, нафтата за домаќинство и на гасот. Од друга страна, најголемо намалување на цените е забележано кај телекомуникациските услуги. Просечната стапка на инфлација во евро-зоната во периодот јануари - октомври 2010 година достигна 1,5%.

Графикон 3

Годишни стапки на инфлација и цени на исхрана во евро-зоната и во Македонија (во %)

Извор: ЕУРОСТАТ и ДЗС.

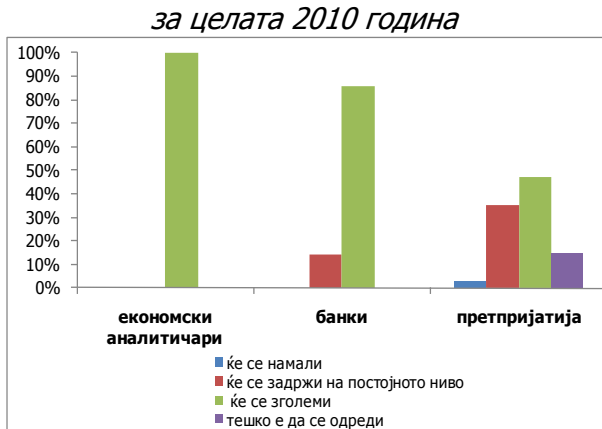
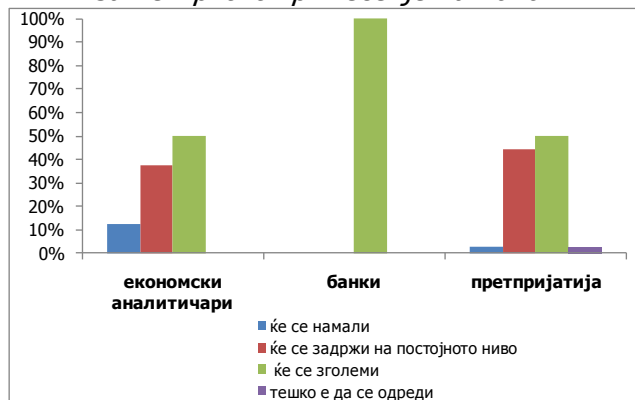
1.1. Анкета за инфлациските очекувања

Според Анкетата за инфлациските очекувања, спроведена во октомври 2010 година³, најголем дел од испитаниците (57,1%) очекуваат дека годишната стапка на инфлација на крајот на **четвртото тримесечје на 2010 година** ќе се зголеми во однос на септемвриското ниво од 2%, нешто помал дел (36,7%) сметаат дека инфлацијата ќе остане непроменета, а многу мал дел (4,1%) очекуваат нејзино намалување. Од аспект на очекувањата по одделни групи испитаници, најголем дел од **аналитичарите** (50%) сметаат дека инфлацијата ќе биде повисока, додека 37,5% сметаат дека цените ќе останат непроменети. Слично како кај аналитичарите, половината (50%) од **претпријатијата** очекуваат зголемување на инфлацијата над септемвриското ниво, додека 44,1% имаат стабилни инфлациски очекувања. За разлика од аналитичарите и претпријатијата, очекувањата на сите анкетирани **банки** се во насока на пораст на инфлацијата во текот на последниот квартал.

³ Анкетата имаше одзив од 67,1%, односно на Анкетата одговорија 49 од 73 испитаници. Гледано по групи испитаници, одзивот кај банките е 100%, потоа следуваат претпријатијата (64,2%) и економските аналитичари (61,5%).

Графикон 4

Распределба на одговорите за инфлациските очекувања по групи на испитаници
за четвртото тримесечје на 2010

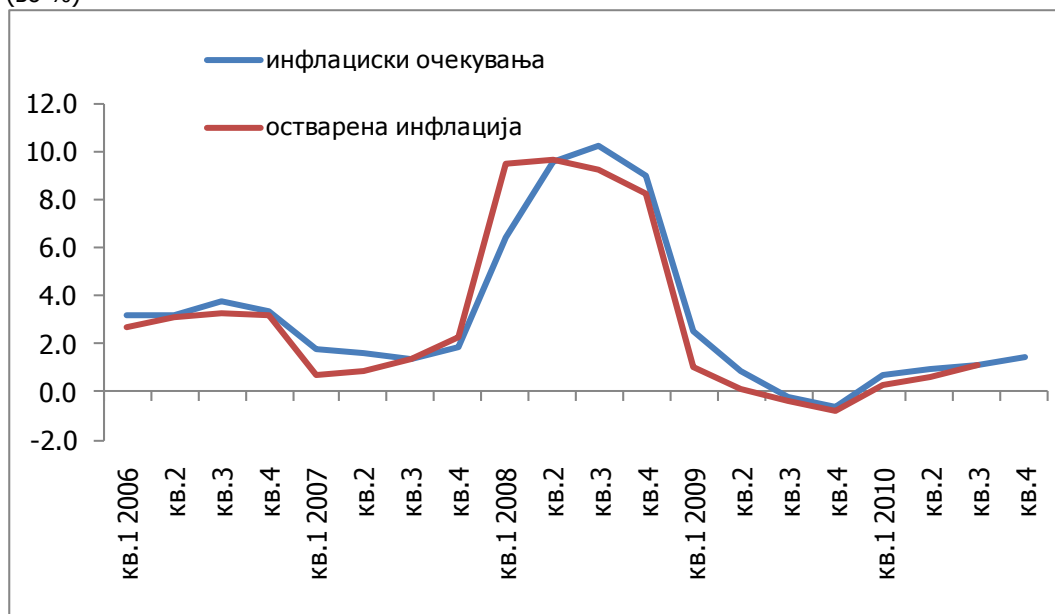

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациските очекувања.

Во однос на очекувањата за **целата 2010 година**, 61,2% од испитаниците очекуваат засилување на инфлацијата во однос на остварената во периодот јануари-септември (1,1%), додека 26,5% од испитаниците имаат очекувања за стабилна инфлација. Притоа, сите анкетирани **аналитичари** сметаат дека просечната инфлација ќе се засили до крајот на 2010 година. Исто така, најголем дел (85,7%) од **банките** имаат очекувања за раст на цените до крајот на 2010 година, а останатите очекуваат стабилни движења. Очекувања за повисока стапка на инфлација имаат и околу 47% од **претпријатијата**, додека 35,3% имаат стабилни очекувања. *Економските субјекти очекуваат дека просечната стапка на инфлација во 2010 година ќе изнесува околу 1,4%, што претставува благо засилување во однос на очекувањата од претходната анкета (околу 1,1%). Воедно, очекуваната просечна стапка на инфлација за целата 2010 година врз основа на Анкетата е во согласност со проектираната стапка од 1,6%.*

Графикон 5

Очекувања за просечната стапка на инфлација до крајот на годината и остварена збирна инфлација (во %)

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациските очекувања и ДЗС.

Како најчесто потенцирани фактори, коишто кај економските субјекти придонесле за формирање очекувања за повисока инфлација, се подобрувањето на економската активност и следствено поголемата побарувачка во следниот период, очекувањата за корекција на цените на електричната енергија, како и очекувањата за повисоки цени на суровата нафта и на храната на светските берзи.

Во однос на очекувањата за **целата 2011 година**, најголем дел од испитаниците (46,9%) очекуваат дека просечната стапка на инфлација ќе биде повисока од инфлацијата во 2010 година. Очекувања за стабилна инфлација во 2011 година имаат значителен дел од испитаниците (34,7%), додека преостанатиот дел сметаат дека е тешко да се процени движењето на инфлацијата во 2011 година. *Очекуваната стапка на инфлација за 2011 година според одговорите на испитаниците изнесува околу 2% (проектираната просечна стапка за 2011 година е во интервал од 2-3%).*

2. Плати и вработеност

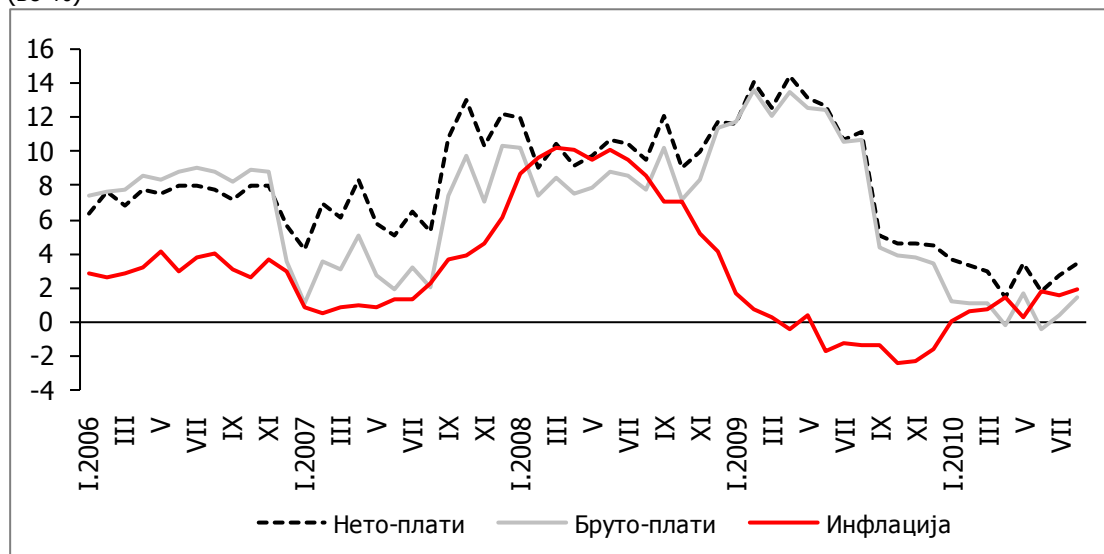
Во август 2010 година е прекинат двомесечниот тренд на намалување на платите, така што **нето и бруто-платите забележаа номинален месечен раст од 1,2% и 1,3%, соодветно** (реално за 1,1% и 1,2%, соодветно). Анализирани по одделни сектори, со исклучок на земјоделството каде што е забележан пад на нето-платата од 4,4%, пораст е забележан кај индустријата од 2,5% и кај услугите од 1,5%. На ниво на гранки, најголемо месечно зголемување на просечната нето-плата е забележано кај сообраќајот и врските (од 7,6%), кај снабдувањето со електрична енергија, гас и вода (5,5%), како и кај

хотелите и рестораните (пораст од 4,8% којшто има сезонски карактер). Поизразен месечен пад е забележан кај платите во рибарството (од 11,9%), како и кај трговијата (2,1%).

Графикон 6

Годишни стапки на раст кај платите* и инфлацијата

(во %)

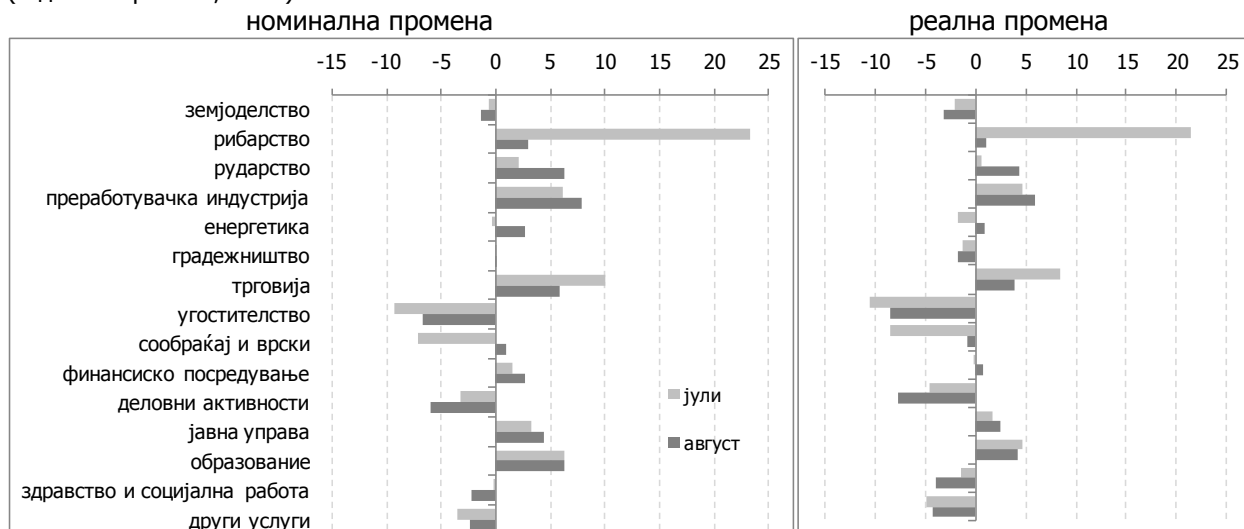
* За 2009 година се прикажани коригираните стапки на раст.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и пресметки на НБРМ.

Анализирано на годишна основа, нето-платата е номинално повисока за 3,4%, што претставува забрзување во однос на просечната стапка на раст на нето-платата во периодот јануари-јули 2010 година (2,7%). Во реални износи, нето-платата во август бележи годишен раст од 1,5%, што претставува забавување во однос на просечниот реален раст во првите седум месеци од годината (1,8%). Слични се движењата и кај бруто-платата, којашто во август 2010 година бележи засилување на номиналниот раст од 1,5% на годишно ниво (реален пад од 0,4%). Анализата по гранки покажува дека најголем номинален пораст на нето-платите е забележан кај преработувачката индустрија (7,9%), рударството (6,3%), образованието (6,2%) и кај трговијата (5,8%). Наспроти тоа, поголем годишен пад бележат платите кај хотелите и рестораните (6,7%) и кај активностите поврзани со недвижен имот и деловни активности (6%). **Во однос на декември 2009 година**, во август 2010 година просечната нето-плата има номинален раст од 0,3%, додека бруто-платата е пониска за 1,3%. **Збирно**, во првите осум месеци од годината, нето и бруто-платите номинално се повисоки за 2,8% и 0,8%, соодветно, додека во реални износи, нето-платата е повисока за 1,8%, додека бруто-платата бележи реален пад од 0,2%.

Графикон 7

Просечна нето-плата по сектори
(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и пресметки на НБРМ.

3. Економска активност

Во септември 2010 година, индустриското производство се зголеми за 1,6% во споредба со претходниот месец (пад од 3,6% според сезонски прилагодените податоци). Притоа, пораст е забележан кај седумнаесет од вкупно дваесет и четири гранки, што претставува 66% од вкупниот индекс. Месечниот пораст во најголем дел е резултат на зголеменото производство на облека и доработки на крзно (придонес од 2,7 п.п., главно сезонски определено⁴), на други сообраќајни средства (придонес од 1,8 п.п., поради зголеменото производство на делови за железнички и шински возила) и на издавачката дејност (придонес од 1,1 п.п.). Наспроти тоа, значителен месечен пад забележа производството на нафтени деривати (негативен придонес од 4,9 п.п., заради изведување редовен ремонт), на електрична енергија (негативен придонес од 1,6 п.п., заради помалото производство кај термоелектраните⁵) и производството на метални производи во металопреработувачката фаза (негативен придонес од 1,3 п.п.).

На годишна основа, во индустријата е остварен висок пад од 11,9%. Падот во индустријата во најголем дел произлегува од намаленото производство на метални производи во металопреработувачката фаза (пад од речиси 80%), што во целост

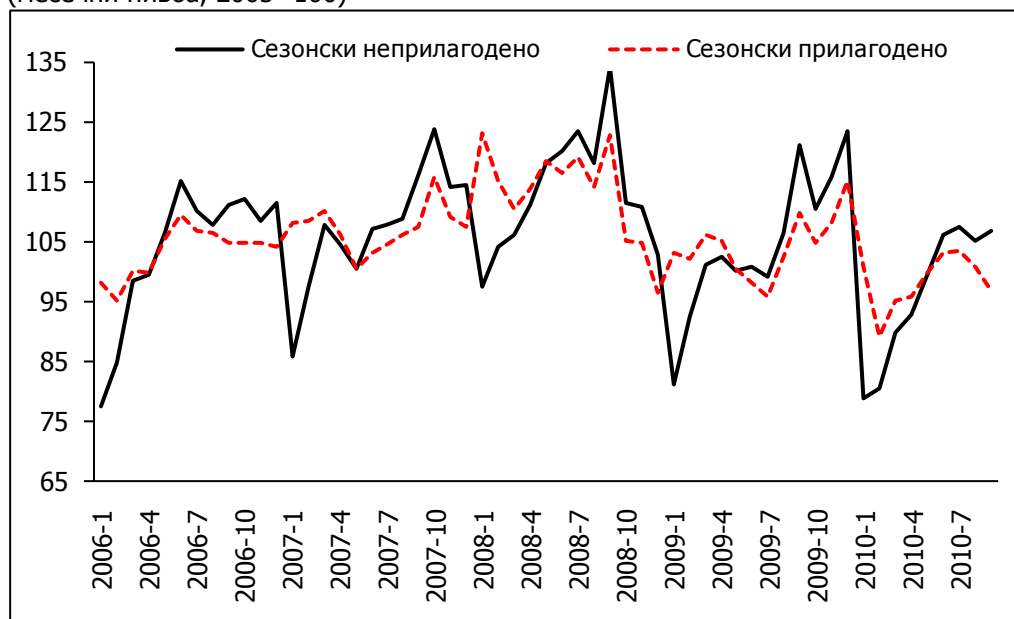
⁴ Активноста во оваа дејност вообичаено е повисока во септември заради почетокот на производството врз основа на новосклучените договори на текстилните фирми со странските партнери, а делумно и поради послабата активност во август поради годишните одмори.

⁵ Со цел да се модернизира еден од капацитетите, исклучен е првиот блок заради демонтажа на старата опрема и инсталација на нова опрема за негова целосна ревитализација и модернизација, за што се очекува дека ќе заврши до 25 октомври 2010 година. Предвидено е модернизацијата на останатите два блока на капацитетот да се одвива во наредните две години.

се должи на високата споредбена основа⁶. Всушност, на годишна основа, намалено производство е забележано кај само десет од вкупно дваесет и четири гранки, коишто сочинуваат околу 35% од индексот. Негативните движења делумно беа неутрализирани со позитивните остварувања кај неколку поважни индустриски гранки, односно кај производството на тутунски производи, прехранбени производи, основни метали и на други сообраќајни средства. **Во првите три квартали од годината**, збирниот пад на индустриското производство изнесува 4,2%. Имајќи ја предвид високата споредбена основа во последниот квартал на 2009 година, одржувањето негативни стапки на промена на годишна основа може да продолжи до крајот на годината. Воедно, дополнително неповолно влијание врз обемот на производството во последното тримесечје ќе има и најавата за намален обем на работа на еден од капацитетите до крајот на октомври. Интензитетот на пад на активноста во индустријата во последниот квартал тешко може да се оцени.

Графикон 8

Индекс на индустриското производство
(месечни нивоа, 2005=100)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Од април 2010 година, **оцените на раководителите од преработувачката индустрија⁷** за сопствената тековна економска состојба постојано упатуваат на подобрување. Просечното искористување на производствените капацитети, коешто од март наваму покажува постојан тренд на пораст, во септември бележи мало намалување. Притоа, во септември повторно се засилува влијанието на недоволната странска побарувачка, како ограничувачки фактор за зголемување на производството. Ваквите движења упатуваат на фактот дека иако постојат позитивни согледувања за закрепнување на светската и домашната економија, сепак ризиците и понатаму се

⁶ Во периодот август-декември 2009 година, оваа гранка забележа значително зголемување на производството заради извоз на косовскиот пазар.

⁷ Од Анкетата за деловните тенденции во преработувачката индустрија на ДЗС од септември 2010 година.

присутни. Воедно, очекувањата на раководителите за обемот на производството во четвртиот квартал се помалку позитивни во споредба со нивните очекувања за третиот квартал.

Во август 2010 година, останатите сектори од економијата бележат пад на месечна основа, додека на годишна основа и понатаму бележат позитивни поместувања. Прометот во трговијата на големо и на мало во август бележи месечен пад од 11% и 1,5%, соодветно (според сезонски прилагодените податоци, прометот во трговијата на големо бележи пад од 2%, додека прометот во трговијата на мало е зголемен за 0,9%). Сепак, на годишна основа позитивната динамика присутна речиси во текот на цела 2010 година продолжи така, што прометот во трговијата на големо и на мало бележи раст од 9,9% и 11,3%, соодветно (14,4% и 9,8% во јули, соодветно). Кај телекомуникациите, месечниот пад изнесува 1,2% (пораств од 2% според сезонски прилагодените податоци), додека годишниот пораст и натаму е висок и изнесува 16%. Вредноста на извршените работи во градежништвото, по значително високиот месечен раст во јули (40,6%), во август се намали за 4,2% (пад од 3,3% според сезонски прилагодените податоци), но и натаму бележи висока стапка на раст на годишна основа (48,9%). Во периодот јули-август 2010 година, кај споменатите сектори се забележува позитивна динамика на годишна основа. Така, прометот во трговијата на големо и на мало оствари годишен раст од 12,3% и 10,6%, соодветно, што претставува засилување на растот во споредба со претходниот квартал (раств од 8,6% и 2,7%, соодветно). Кај градежништвото е забележан значителен годишен пораст од 54% (наспроти годишниот пад од 7,4% во вториот квартал), додека телекомуникациите и натаму одржуваат задоволително темпо на раст (15%), иако малку послабо во однос на растот во вториот квартал (18,8%).

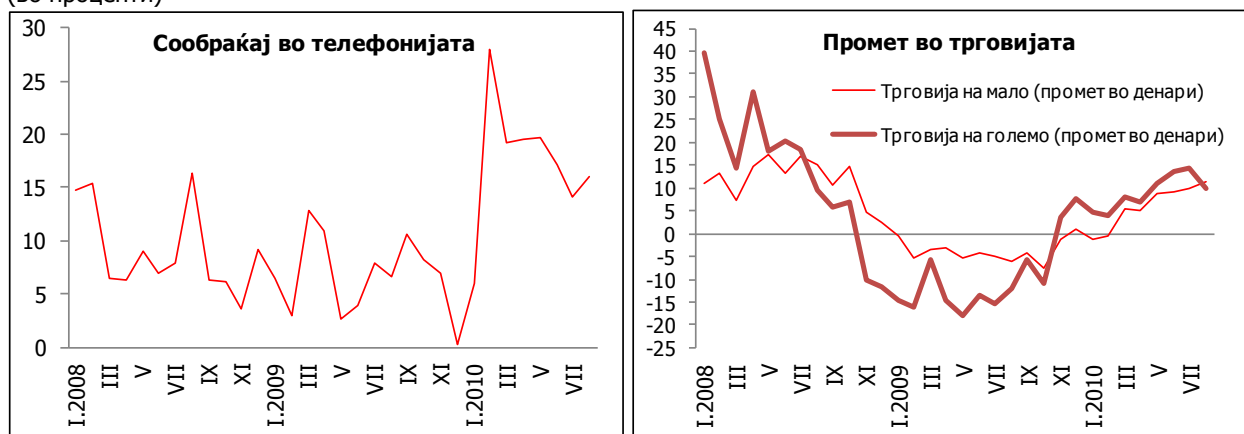
Графикон 9

Годишни стапки на раст кај одделни сектори од економијата
(во проценти)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Годишни стапки на раст кај одделни сектори од економијата
(во проценти)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Позитивните трендови во градежништвото се потврдуваат и преку издадените одобренја за градење, чијашто вредност во август е повисока за 43,5% на годишна основа (наспроти годишниот пад од 10,4% во претходниот месец). Растот е резултат пред сè на зголемената вредност на издадените одобренја кај најголемата категорија - високоградбата (за 77,6%), со што беше прекинат трендот на годишен пад присутен од крајот на 2009 година. Исто така, зголемување на годишна основа е забележано и кај вредноста на издадените одобренја за реконструкција (за 3,2 пати), додека кај нискоградбата е остварен годишен пад од речиси 40% (наспроти растот од 74,8% во јули).

Според расположливите податоци за индикативните категории за личната потрошувачка, во третиот квартал на 2010 година се забележани позитивни поместувања. Така, во третото тримесечје, увозот на стоки за широка потрошувачка бележи засилување на реалниот раст од 19,8% (16,5% во вториот квартал), а кредитирањето на населението реално се зголеми за 2% (во претходното тримесечје пораст од 1,7%). Позитивен сигнал претставува и домашното производство на стоки за широка потрошувачка, коешто по четири квартали на пад, за првпат во третото тримесечје оствари годишен раст од 10%. Во периодот јули-август 2010 година, трговијата на мало оствари реален годишен раст од 8,4% (1,7% во вториот квартал), додека просечната нето-плата забележа раст од 1,1%. Единствено, забавување на реалниот раст е забележано кај приходите од ДДВ (од 23,4% во вториот квартал на 5,6% во третиот квартал) и нето приватните трансфери од странство (од 34,1% во вториот квартал на 7,9% во периодот јули-август). Засега, остварувањата се во согласност со очекувањата за посилен годишен раст на личната потрошувачка во третиот квартал.

Поголемиот број показатели за инвестициската активност во третиот квартал упатуваат на продолжување на позитивната динамика, за којашто според октомвриската проекција се очекува дека ќе биде главниот двигател на растот на БДП. Имено, во третото тримесечје висок годишен реален раст бележат државните капитални инвестиции (од 73,3%, наспроти падот од 26,3% во претходниот квартал) и вредноста на извршените градежни работи (од 51% во периодот јули-август, наспроти падот од 8,2% во вториот квартал), додека приходите од данок на добивка

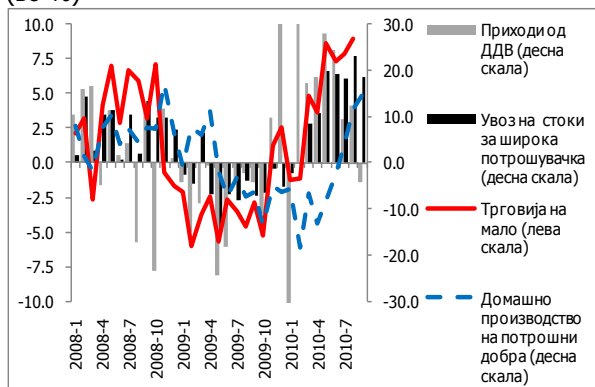
имаат незначително нагорно поместување (реален раст од 0,3% во вториот квартал, наспроти падот од 56,2% во првиот квартал⁸). По подолг период, за првпат позитивни поместувања се забележани кај увозот на производи за инвестиции, којшто оствари реален годишен раст од 1,3%. Ова претставува сигнал за пораст на инвестициите во машини и опрема и очекувања за нивен позитивен долгорочен ефект врз целокупната економија. Воедно, финансиската поддршка преку долгорочното кредитирање на претпријатијата се засили и во третиот квартал оствари реален раст од 8,4% (7,9% во претходниот квартал). Од друга страна, реален пад сè уште бележат домашното производство на капитални производи од 23% и странските директни инвестиции од речиси 20%⁹ (во периодот јули-август). **Оцената за јавната потрошувачка во третиот квартал е во насока на нејзин мал негативен придонес за економскиот раст.** Со оглед на продлабочувањето на негативното номинално трговско салдо во третото тримесечје, во услови на поголем годишен пораст во апсолутни износи кај увозот во споредба со извозот, **се очекува дека нето-извозот ќе има негативен придонес кон растот.**

Во третото тримесечје, расположливите податоци за индикативните категории за економската активност укажуваат на раст на економската активност во овој период. Овие оценки се во согласност со октомвриската проекција за третиот квартал, според којашто се очекува раст на БДП од 0,5%.

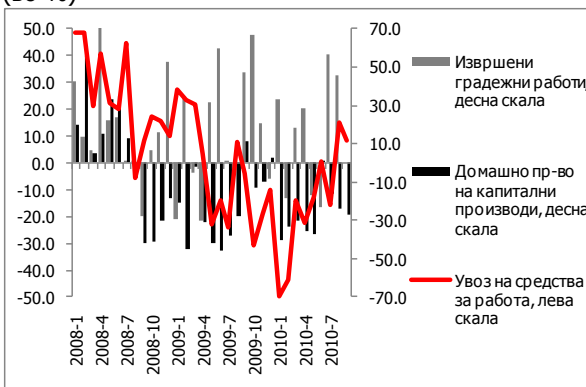
Графикон 10

Движења на индикативните категории за расходните компоненти на БДП

Лична потрошувачка, годишни реални промени (во %)

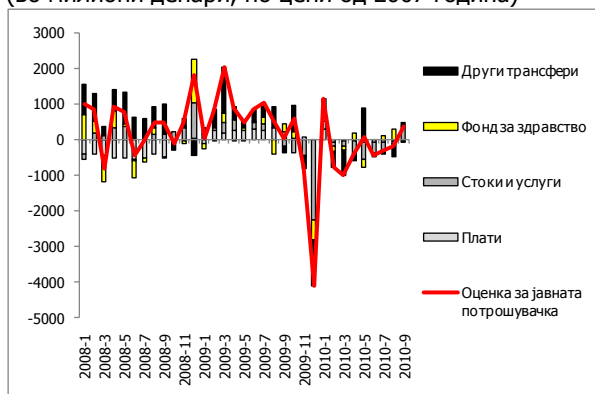
Бруто-инвестиции, годишни реални промени (во %)

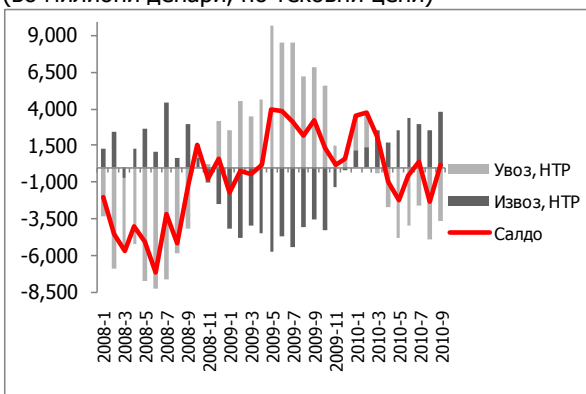
⁸ Според првичните оценки, ефектот од приходите на данокот на добивка врз инвестициите се пренесува со временско задоцнување од едно тримесечје.

⁹ Се однесува на СДИ во вид на акционерски капитал.

Расходи од буџетот, годишни реални промени
(во милиони денари, по цени од 2007 година)

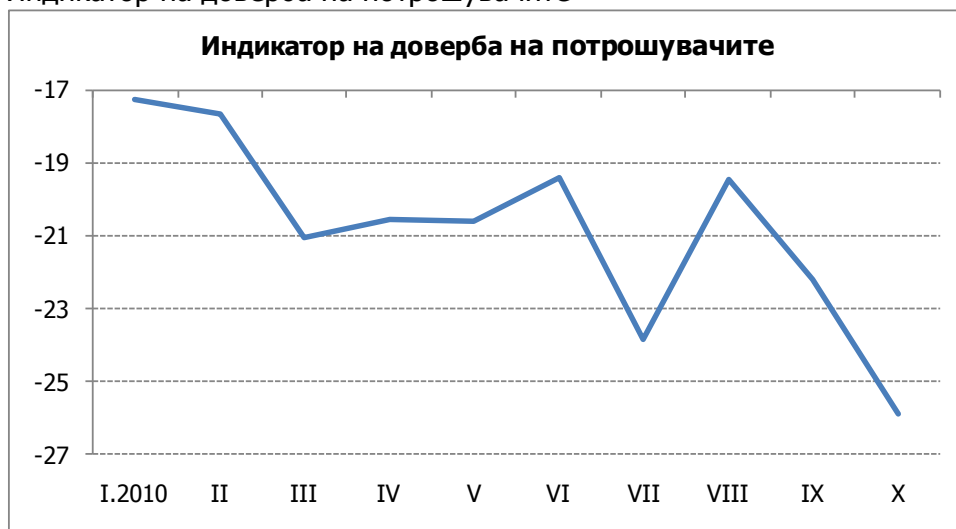
Нето-извоз, годишни номинални промени
(во милиони денари, по тековни цени)

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ.

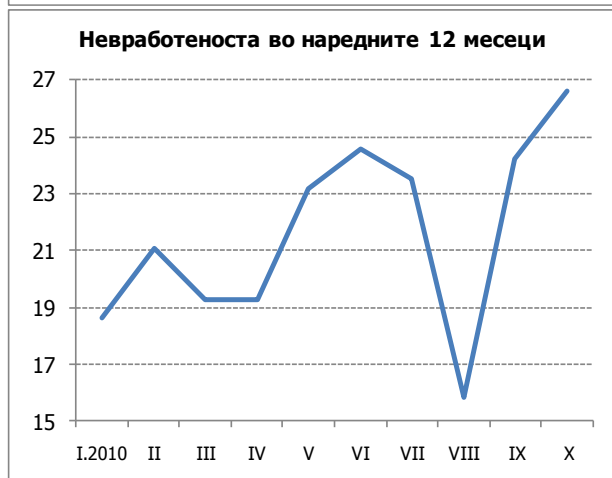
Во октомври 2010 година, **показателот на доверба**¹⁰ покажува влошување за 3,7 процентни поени во однос на септември и е на најниско ниво од почетокот на годината. Месечното намалување на показателот на доверба се должи на понеповолни очекувања кај сите одделни показатели. Притоа, два месеца по ред се влошуваат очекувањата за финансиската и економската состојба и за невработеноста во наредните дванаесет месеци, додека очекувањата за штедењето во наредните дванаесет месеци значително се влошија во споредба со претходниот месец, кога домаќинствата имаа поповолни очекувања.

Графикон 11
Индикатор на доверба на потрошувачите¹¹

¹⁰ Од Анкетата за мислењето на потрошувачите на ДЗС од октомври 2010 година.

¹¹ Показателот на доверба во Анкетата за мислењето на потрошувачите се пресметува како аритметичка средина од балансите (изразени во процентни поени) на одговорите на прашањата за финансиската состојба на домаќинствата, општата економска состојба на земјата, очекувањата за невработеноста и штедењето во наредните дванаесет месеци.

Извор: Државен завод за статистика.

4. Биланс на плаќања

Во периодот јули-август 2010 година, на тековната сметка на билансот на плаќања беше забележан суфицит во износ од 26,5 милиони евра, наспроти дефицитот од 14,7 милиони евра остварен во истиот период од 2009 година. Годишното подобрување на салдото на тековната сметка во најголем дел се должи на стеснетиот дефицит во подбилансот на доходот (за 68,7%, заради базниот ефект, односно високата споредбена основа¹² од претходната година) и во помал дел на растот на нето-приливите врз основа на тековни трансфери (за 8,2% на годишна основа). Од друга страна, трговскиот дефицит се продлабочи (за 11,9% на годишна основа), при позабрзан раст на увозот од извозот на стоки (во апсолутни износи), а остварениот суфицит кај услугите беше понизок (за 26,4%). **Во капиталната и финансиска сметка (без официјални резерви) во текот на истиот период беа остварени ниски приливи во нето-износ од 6,3 милиони евра.** Високи капитални нето-приливи беа забележани од задолжувањето во странство, а пониски беа приливите врз основа на валути и депозити и останати инвестиции. Структурната анализа кај заемите (нето-приливи во износ од 25,5 милиони евра) го прикажува краткорочното задолжување на банкарскиот

¹² Во јули 2009 година, во рамките на доходот се забележани високи нето-одливи (85,6 милиони евра) врз основа на исплатени дивиденди.

сектор во странство како главен фактор, додека повлекувањата и отплатите кај долгорочните заеми се речиси избалансирани. Од друга страна, капитални нето-одливи се остварени врз основа на странски директни инвестиции, трговски кредити и портфолио-инвестиции. Нето-одливите кај странските директни инвестиции (од 14,9 милиони евра) во целост се должат на намалената реинвестирана добивка, додека кај акционерскиот капитал и меѓукомпанискиот долг беа забележани нето-приливи. Од годишен аспект, анализата покажува голем пад кај капиталните нето-приливи, што произлегува од високата споредбена основа од претходната година, кога беа остварени големи приливи од задолжувањето на државата на меѓународниот пазар на капитал (175 милиони евра преку издавање на втората емисија на еврообврзници) и врз основа на распределбата на СПВ (62,8 милиони евра од страна на ММФ). Сепак, и доколку се исклучат финансиските текови коишто во 2009 година имаа еднократен ефект, капиталните нето-приливи во анализираниот период (јули-август) се пониски за 91,4%, на годишна основа.

Графикон 12

Тековна сметка на билансот на плаќања

Извор: НБРМ.

Во споредба со проекцијата на Билансот на плаќања од октомври 2010 година¹³, остварениот суфицит на тековната сметка во периодот јули-август изнесува 83,8% од планираниот износ за третото тримесечје на годината. Ваквите движења во тековната сметка укажуваат на можност за натфрлање на проекцијата, односно остварување повисок суфицит од очекуваниот, што се потврдува и со последните расположливи податоци за трговската размена со странство заклучно со септември 2010 година. **Во рамки на капиталната и финансиска сметка** во третото тримесечје се очекуваат нето-одливи, што е спротивно на остварувањата во периодот јули-август, кога беа остварени незначителни нето-приливи, што укажува на подобри остварувања од очекуваните.

Анализирано на збирна основа, во првите осум месеци од 2010 година, дефицитот на тековната сметка на билансот на плаќања изнесуваше 90,9 милиони евра или 1,3% од БДП, што во споредба со истиот период од 2009 година претставува значително стеснување од 5,1 п.п. од БДП. Во насока на подобрување на салдото на тековната сметка делуваа сите нејзини компоненти, од кои најголем придонес

¹³ Проекцијата ги вклучува остварувањата во трговската размена на стоки заклучно со август 2010 година и нето-приливите од ефективата заклучно со септември 2010 година.

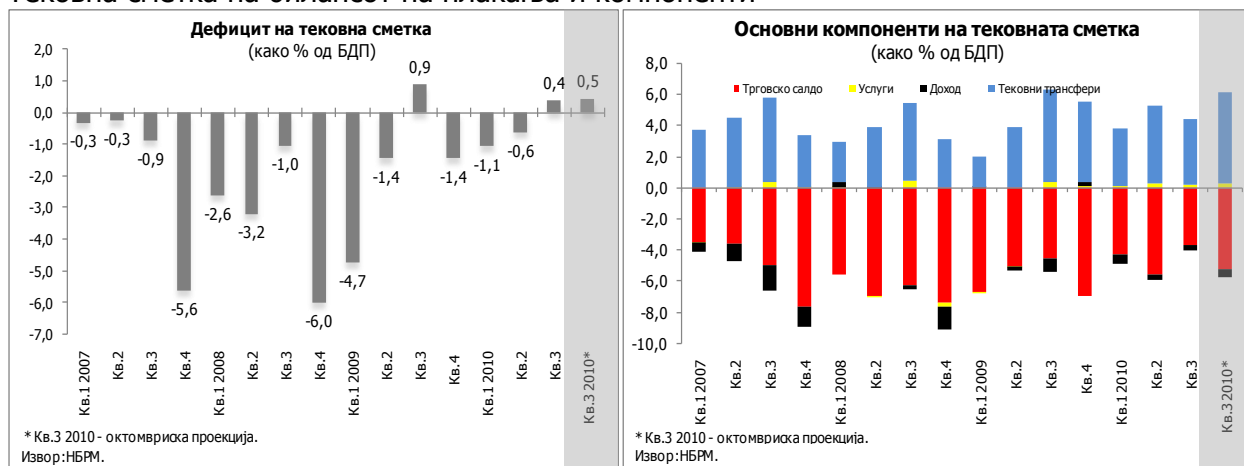
од 3 п.п. од БДП имаа тековните трансфери, додека значителен позитивен придонес имаше и стеснетиот трговски дефицит од 1,7 п.п. од БДП. Од останатите компоненти, зголемениот суфицит кај услугите придонесе со 0,3 п.п од БДП, додека придонесот на намалениот дефицит кај доходот изнесува 0,1 п.п. од БДП. Позитивните тенденции кај приватните трансфери, односно кај нето-приливите од менувачкото работење продолжуваат и во последното тримесечје на годината. Според последните расположливи податоци за **менувачкиот пазар** во октомври 2010 година, остварениот нето-откуп на девизи во износ од 74,7 милиони евра претставува 36,7% од планираната нето-ефектива за последното тримесечје на годината и укажува на можно мало натфрлање на проекцијата. Сепак, нето-приливите на девизи на менувачкиот пазар се пониски за 11% на годишна основа, заради високата споредбена основа од претходната година. Имено, во тој период стабилизираниите очекувања на економските субјекти за стабилноста на домашната валута се прелеа во висока понуда и пониска побарувачка за девизи. На збирна основа, во периодот јануари-октомври 2010 година, нето-откупот на менувачкиот пазар достигна 809,9 милиони евра и забележа годишен раст од 32,3%.

Во периодот јануари-август 2010 година, збирните нето-приливи на капиталната и финансиската сметка (без официјалните резерви) изнесуваа 138,3 милиони евра, или 2% од БДП, со што се овозможи покривање на дефицитот на тековната сметка и дополнителен раст на девизните резерви. Најголем дел од капиталните нето-приливи беа остварени од странски директни инвестиции и задолжување преку заеми во странство, додека нето-приливи беа остварени и кај останатите инвестиции и трговските кредити. Странските директни инвестиции изнесуваат 96,4 милиони евра, или 1,4% од БДП и во најголем дел потекнуваат од новите вложувања во акционерски капитал и зголемувањето на меѓукомпанискиот долг, во речиси идентичен износ и во помал од реинвестираната добивка. Кај категоријата „заеми“, на нето-основа беа остварени приливи од 95,9 милиони евра или 1,4% од БДП. Најголем дел од нив (77,5%) се должи на задолжувањето на приватниот сектор, коешто има речиси подеднаква рочна распределба. Наспроти тоа, високи капитални нето-одливи се забележани врз основа на валути и депозити (73,7 милиони евра или 1,1% од БДП), во најголем дел заради намалените девизни средства на останатите сектори. Во споредба со истиот период од претходната година, нето-приливите на капиталната и финансиска сметка беа пониски за 66,4%, што се должи на годишното намалување на сите финансирачки компоненти, со исклучок на нето-заемите коишто бележат пораст.

Поволните движења во билансот на плаќања и позитивниот ефект од остварените курсни разлики се одразија и врз нивото на девизни резерви. На 31.10.2010 година, бруто девизните резерви изнесуваат 1.662,9 милиони евра, што е пораст од 65,4 милиона евра во однос на крајот на 2009 година.

Графикон 13

Тековна сметка на билансот на плаќања и компоненти

** Податоците за третиот квартал од 2010 година се однесуваат на периодот јули-август 2010 година.
Извор: НБРМ.

Во третото тримесечје на 2010 година, вкупната вредност на размената на стоки со странство забележа мал квартален раст, при задржана позитивна динамика на извозот¹⁴ (раст од 10,5% во третиот квартал и 27,5% во претходното тримесечје) и значително забавена динамика на увозот (пад од 0,5% на квартална основа, наспроти растот од 29,6% во претходното тримесечје).

Графикон 14

Извоз и увоз на стоки и вкупна вредност на размената на стоки

Извор: ДЗС и пресметки на НБРМ.

Во рамки на извозната структура, најголем придонес за кварталниот раст има сегментот од извозот поттикнат од странската приватна потрошувачка, односно извозот на облека, којшто според сезонски прилагодените податоци бележи раст два квартала по ред. Повисок извоз во третото тримесечје, во споредба со претходното тримесечје, беше забележан и кај енергијата, односно кај нафтените деривати и особено кај електричната

¹⁴ Според сезонски прилагодените податоци, извозот бележи раст од 5,6%, а увозот незначителен раст од 0,5%.

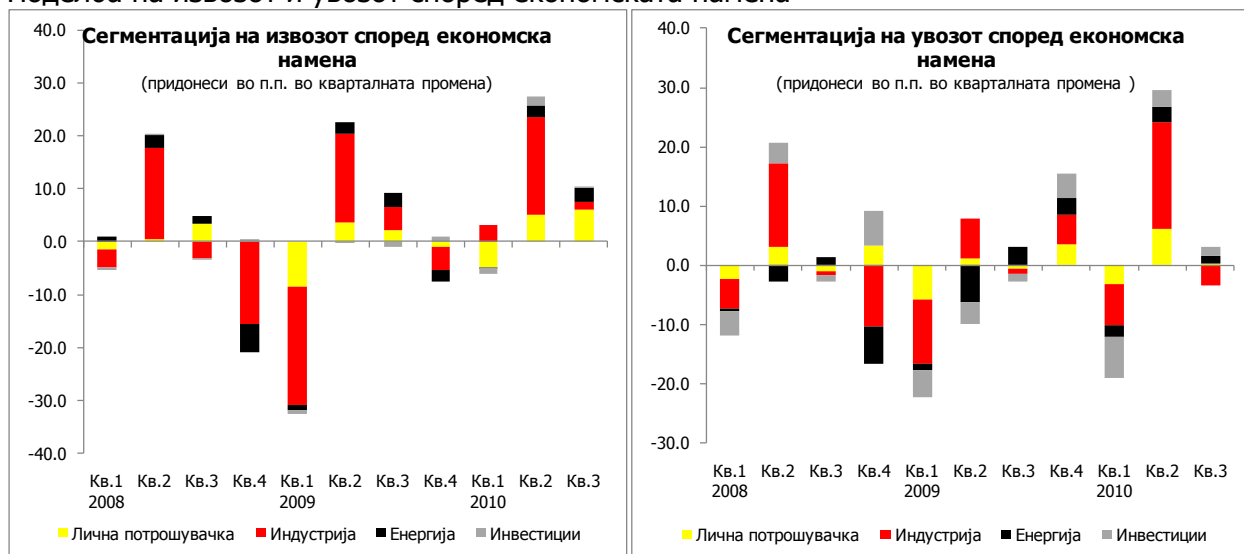
енергија, при што вкупната вредност на извезената електрична енергија беше историски највисока¹⁵. Наспроти позитивните движења кај овие извозни сегменти, во третото тримесечје дојде до забавување на кварталниот раст на извозот на производи од металната индустрија (железо и челик) и на хемиските производи и материји (извозот од новата инвестиција „гринфилд“ во слободната економска зона). Негативна тенденција беше забележана кај извозот на метална руда и метални отпадоци, којшто по растот во пет квартала, во анализираното тримесечје забележа пад на квартална основа. **Анализирано од аспект на увозната структура**, кварталното намалување во целост се должи на понискиот увоз на сировини и интермедијарни производи за индустриска обработка (наспроти високиот раст во претходниот квартал). Од друга страна, сегментот на увозот поттикнат од инвестициската активност веќе втор квартал по ред бележи раст, а вредноста на увозот на енергентите беше повисока на квартална основа заради комбинираниот влијание на растот на увезените цени на нафтата и нафтените деривати (при понизок количински увоз) и повисокиот количински увоз на електричната енергија (при речиси непроменети увезени цени). Повисокиот количински увоз на електрична енергија беше условен од зголемената домашна потрошувачка, во услови на намалено домашно производство од страна на хидроелектраните (ХЕЦ)¹⁶. Увозот поврзан со приватната потрошувачка забележа незначителна нагорна промена, заради минималниот квартален раст на увозот на патнички возила. Согласно со ваквите движења, **трговскиот дефицит во размената на стоки** се стесни за околу 70 милиони на квартална основа или за 16%. Најголем дел од стеснувањето се должи на намалениот дефицит во размената на производите за индустриска обработка (суровини и интермедијарни производи за индустрија) и на намалениот дефицит во размената на производите за лична потрошувачка. Обратна тенденција, односно квартално проширување имаше кај салдото во размената на инвестициските стоки. Ваквите движења укажаа на постепено закрепнување на странската ефективна побарувачка за домашни производи и постепено заживување на домашната инвестициска активност. **Анализирано од годишен аспект**, тенденцијата на проширување на дефицитот во размената на стоки, започната од второто тримесечје на 2010 година, продолжи и во третото тримесечје, при што дефицитот се зголеми за околу 28 милиони евра или за 8,4% (за 16,6% во претходното тримесечје). Најголем придонес и во двете тримесечја за проширувањето има зголемениот дефицит во размената на енергентите. Имено, повисоката вредност на увезената од извезената нафта и нафтени деривати беше остварена во услови на раст на увезените количини и пад на извезните количини, од една страна, и посилен раст на извезените од увезените цени, од друга страна. Воедно, фактор за проширување на трговскиот дефицит и во двете тримесечја беше и зголемениот дефицит во размената на производи за лична потрошувачка, односно зголемениот дефицит во размената на друмските возила (во најголем дел патничките возила). Сепак, во третото тримесечје, влијанието на овој сегмент од размената е ублажено преку зголемениот суфицит во размената на облека.

¹⁵ Извозот на електрична енергија беше зголемен и покрај кварталниот пад на домашното производство на електрична енергија.

¹⁶ Анализата на извозот и увозот на електрична енергија се заснова на податоците од ДЗС, според СМТК, додека анализата за домашната побарувачка за електрична енергија и домашното производство се заснова на податоци од МЕРСО.

Графикон 15

Поделба на извозот и увозот според економската намена

Извор: ДЗС и пресметки на НБРМ.

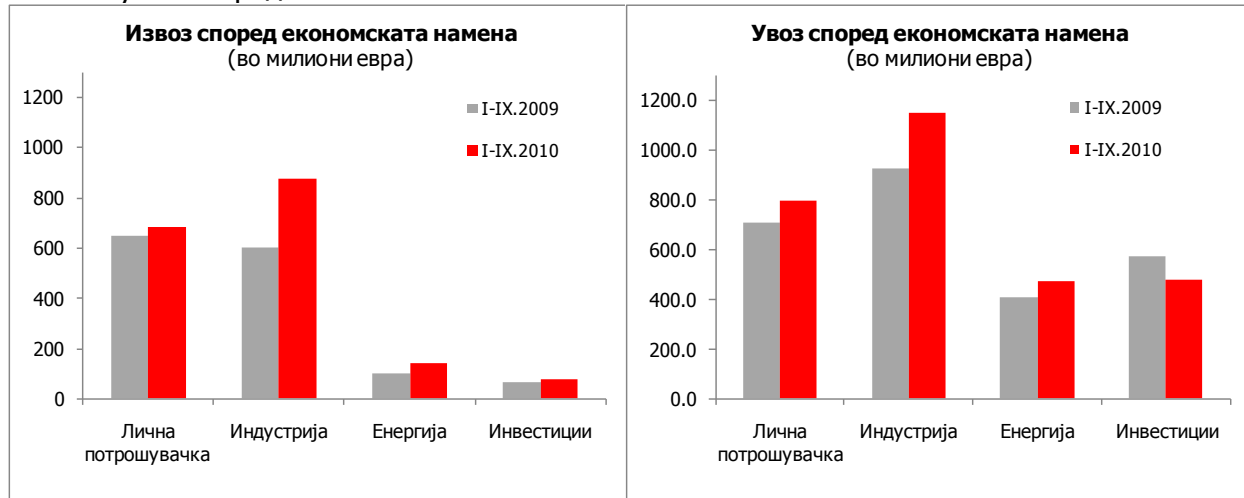
Остварениот трговски дефицит во третото тримесечје на 2010 година е понизок од проектираниот со октомвриската проекција на платниот биланс, заради подобрите остварувања на извозот и пониското ниво на увоз од очекуваното. Во рамки на извозот, позначително натфрлање од проекцијата има кај извозот на разни хемиски производи, кај останатиот извоз и кај извозот на железо и челик и нивни производи. Во рамки на увозот, позначително потфрлање од проекцијата има кај увозот на енергија, на опрема и машини, на неорганско-хемиски производи и кај останатиот увоз. Пониската вредност на увезените енергенти од очекуваната е резултат на понискиот количински увоз на нафта и нафтени деривати од очекуваниот, заради привремениот прекин на работата на домашната рафинерија од средината на последниот месец од анализираното тримесечје. Наспроти ова, увозот на машини и опрема и на преостанатиот сегмент на увозот (останат увоз) укажува на закрепнување на домашната побарувачка, и е речиси во согласност со проектираното темпо.

Во периодот јануари-септември 2010 година, збирниот дефицит во трговската размена на стоки изнесуваше 1.121,5 милиони евра, што претставува стеснување за 5,6% на годишна основа. Ова се објаснува со поинтензивниот годишен раст на извозот на стоки (за 24,8%) во споредба со растот на увозот на стоки (за 11,0%). Анализирано од аспект на **економската намена на извозот**, главниот двигател на позитивната годишна промена кај вкупниот извоз е зголемениот извоз на сировини и интермедијарни производи од домашната индустрија. Во рамки на овој извозен сегмент, значително беше зголемен извозот на железо и челик, хемиски материи и производи и на метална руда и метални отпадоци. Во рамки на извозот на енергенти, извозот на производи од нафта се зголеми, во услови на раст на извозните цени на нафтата (при понизок извозен обем), додека извозот на електрична енергија забележа значителен годишен раст, при зголемено домашно производство во услови на поволен хидропотенцијал. Извозот на производи за лична потрошувачка бележи благ пораст, којшто укажува на постепено закрепнување на оптимизмот кај странските потрошувачи. Извозот на производи за инвестиции (којшто е мал сегмент)

бележи низок пораст, во споредба со претходната година. Анализата на **поделбата на увозот според економска намена** покажува дека главен фактор на годишниот раст повторно е увозот на сировини и интермедијарни производи, коишто се потребни на домашната индустрија за обработка и следствено за извоз (односно увозната зависност на извозот). Придонес за растот на вкупниот увоз има и увозот на производи за лична потрошувачка, што во најголем дел е резултат на зголемениот увозот на патнички возила (како ефект од административната промена¹⁷). Увозот на енергенти во трите тримесечја на 2010 година беше повисок во однос на истиот период од 2009 година, главно заради повисокиот увоз на нафта и производи од нафта, што во услови на намалени количини, се должи на растот на увезените цени согласно со нивните движења на светските берзи. Увозот на гас, јаглен кокс и брикети исто така забележа годишен раст, додека увозот на електрична енергија се намали на годишна основа. Наспроти овие нагорни тенденции, увозот на производи за инвестиции (машини и транспортна опрема), и покрај тоа што два квартала по ред бележи нагорен квартален тренд, сепак на годишна основа е понизок.

Графикон 16

Извоз и увоз според економската намена

Извор: ДЗС и пресметки на НБРМ.

Анализата на размената на РМ според трговските партнери за периодот јануари - септември 2010 година укажува на значително подобрена размена со Европската унија (ЕУ). Дефицитот во размената на стоки со ЕУ е стеснет за 134,1 милион евра на годишна основа, односно од вкупно дваесет и седум членки на ЕУ, РМ оствари подобрување на салдата во размената со вкупно 19 земји-членки на ЕУ, од кои со седум земји-членки е остварен суфицит. Во услови на позабележителен пораст на извозот, беше вратена позицијата на нето-извозник кон Германија, Шпанија и Холандија, додека значително стеснување на дефицитот во размената со стоки е забележано со Словенија, Италија, Финска и Полска. Од друга страна, значително зголемување на дефицитот има во размената со Велика Британија. Наспроти подобрената размена со ЕУ, дефицитот во размената со земјите во развој е проширен во анализираниот период (во голем дел заради зголемениот увоз на сурова нафта од Русија и на топловалани

¹⁷ Со измените на Законот за акцизи од 11.03.2010 година се намалуваат и се менуваат прогресивно стапките на акцизата на патничките автомобили соодветно на нивната вредност. Воедно, со изменувањето на Законот за царинска тарифа од 12.03.2010 година се намалуваат царинските давачки при увоз на употребувани патнички возила од постојните 10% на 5%, односно се врши изедначување на царинската давачка за нови и стари патнички автомобили.

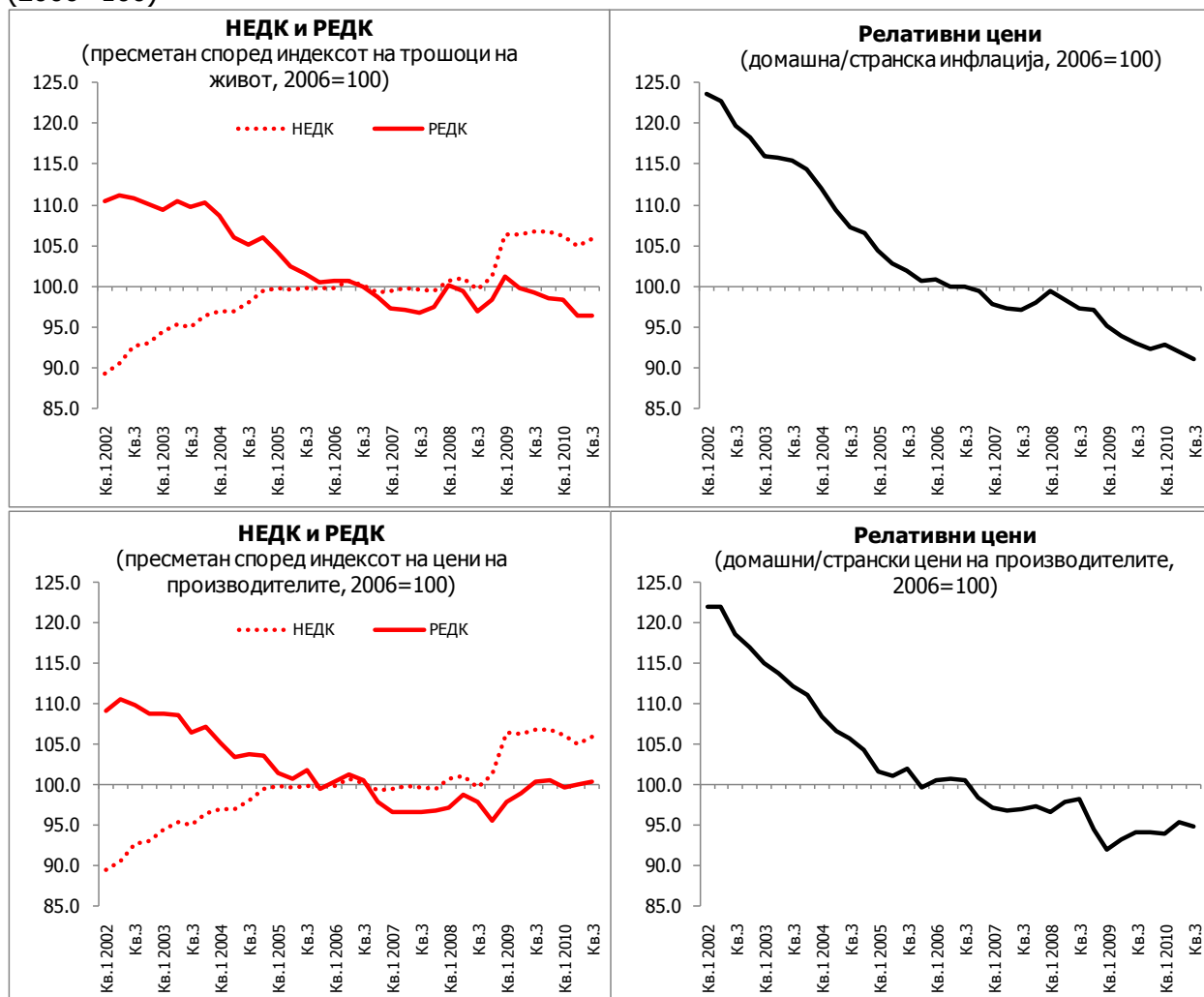
производи од Украина), а суфицитот со земјите од Западен Балкан бележи незначително зголемување. **Збирниот дефицит во размената со Грција во првите девет месеци на 2010 година достигна 74,1 милион евра, што претставува проширување за 12,3 милиони евра на годишна основа.** Извозот на стоки се намали за 14,0 милиони евра на годишна основа, при помал пад на увозот на стоки (за 1,6 милиони евра). Според последните сезонски прилагодени податоци, во септември кај извозот е остварен забележителен раст на месечна основа (од 20,8%), а кај увозот растот е поблаг (2,5%).

Во третиот квартал на 2010 година, реалниот ефективен девизен курс на денарот (РЕДК) пресметан според индексот на трошоци на живот остана непроменет на квартална основа, заради апрецијацијата на номиналниот ефективен девизен курс (НЕДК) од 0,9% , којашто беше неутрализирана од поволниот ценовен однос на релативните цени¹⁸ (квартален раст на странските ефективни цени и месечна домашна дефлација). Сепак, на годишна и на збирна основа, РЕДК продолжува да депрецира, и тоа за 2,8% и 3,0%, соодветно, заради поголемиот раст на странските од домашните цени и заради годишната и збирната депрецијација на НЕДК од 0,9% и 0,8%, соодветно. **Во анализираното тримесечје, РЕДК дефлациониран со цените на производителите на индустриски производи забележа ниска квартална апрецијација од 0,3%,** во услови на квартална апрецијација на НЕДК и побрз квартален раст на цените на странските индустриски производители од кварталниот раст на цените на домашните производители на индустриски производи. На годишна основа, според овој индекс, РЕДК во третиот квартал е речиси непроменет (депрецијација од 0,1%), додека на збирна основа, РЕДК апрецира за 0,9%, заради неповолниот ценовен однос, односно заради поголемиот пораст на цените на домашните производители од растот на цените на странските производители на индустриски производи.

¹⁸ Релативните цени се претставени како однос помеѓу индексот на странските цени и индексот на домашните цени. Доколку односот се намали, во тој случај имаме поголем раст на домашните од странските цени, или посилено намалување на странските во однос на намалувањето на домашните цени, што влијае во насока на апрецијација на РЕДК. Доколку односот се зголеми, во тој случај имаме поголем раст на странските од домашните цени, или посилен пад на домашните од странските цени, што влијае во насока на депрецијација на РЕДК.

Графикон 17

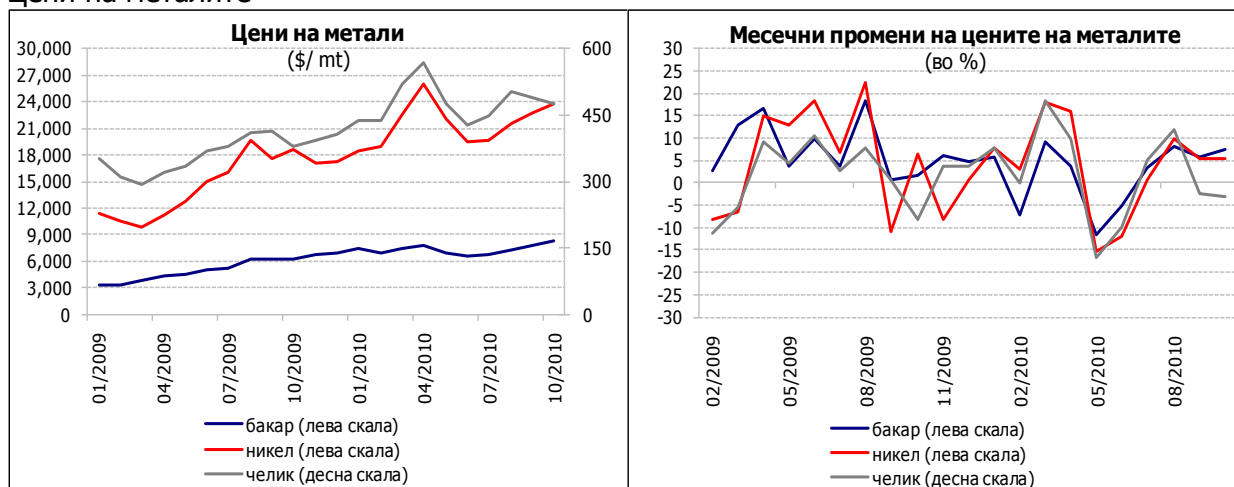
НЕДК, релативни цени и РЕДК според трошоците на живот и цени на производителите на индустриски производи (2006=100)

Извор: НБРМ, ИФС за ноември 2010 година и ДЗС на Република Македонија. За оние земји за кои нема расположливи податоци од ИФС, податоците се земени од интернет-страниците на соодветните централни банки или од ЕУРОСТАТ.

Во октомври 2010 година, движењето на цените на металите беше условено од повисоката увозна побарувачка на кинеската економија, намалувањето на залихите, како и ограничената понуда на светските пазари. Просечната цена на бакарот во октомври забележа месечен раст од 7,6% поради намалувањето на залихите, падот на производството на рудниците, како и поради очекуваната зголемена побарувачка во четвртиот квартал. Во иста насока беше и движењето на цената на никелот, којашто забележа месечен раст од 5,3%, заради намалено производство и високите очекувања за раст на производството на неѓрогсувачки челик во последниот квартал од 2010 година. Во октомври, месечниот пад на цената на челикот изнесуваше 3,3% како одраз на намалената побарувачка.

Графикон 18
Цени на металите

Извор: Блумберг.

5. Монетарни агрегати

Во октомври 2010 година, **примарните пари**¹⁹ забележаа годишен раст од 7,5% (9,5% во септември 2010 година), при истовремен раст на двете компоненти. Така, вкупните ликвидни средства на банките во октомври на годишна основа се зголемија за 5,9% (9,2% во претходниот месец), додека годишниот раст на готовите пари во оптек изнесуваше 10,2% (наспроти 10% во септември). На месечна основа, примарните пари се повисоки за 6%, што главно се должи на повисокото ниво на вкупни ликвидни средства на банките (за 9,7%), при умерен раст на готовите пари во оптек од 0,7% на месечна основа. Нето девизната актива на НБРМ на месечна основа се намали за 1.682 милиона денари, а нето домашната актива се зголеми за 4.410 милиони денари.

Анализирано од аспект на тековите на креирање и повлекување примарни пари, во октомври, најголемо влијание во насока на зголемување на примарните пари имаа благајничките записи на НБРМ (преку кои се креира ликвидност од 1.949 милиони денари) и депозитите на државата кај НБРМ (коишто се намалија за 1.321 милион денари). Мал придонес (од 33 милиони денари) во насока на зголемување на примарните пари во октомври имаше и категоријата „останати ставки“, додека девизните трансакции на НБРМ делуваа во насока на повлекување на примарните пари (од 463 милиони денари).

На збирна основа, во рамки на периодот јануари-октомври 2010 година, девизните трансакции на НБРМ претставуваа главен тек на креирање примарни пари (остварен вкупен нето-откуп на девизи од 8.007 милиони денари), а придонес во иста насока имаше и промената кај категоријата „останати ставки“ (од 2.841 милион денари). Благајничките записи на НБРМ и депозитите на државата во рамки на овој период претставуваа тек на повлекување примарни пари (во износ од 8.808 милиони денари и

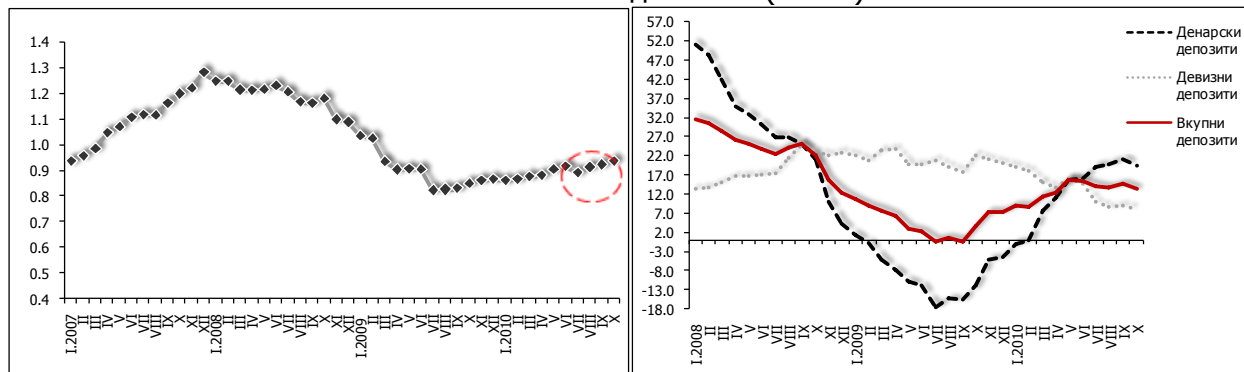
¹⁹ Вклучува готови пари во оптек (вклучително и готовината во благајна на банките), задолжителна резерва во денари и во девизи и вишокот на ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари). Без девизната задолжителна резерва, примарните пари во октомври 2010 година на годишна основа се повисоки за 7,6%.

414 милиони денари, соодветно)²⁰. Збирната промена кај категоријата „останати ставки“ во најголем дел го одразува намалувањето на состојбата на сметката на Фондот за осигурување на депозити кај НБРМ (за 1.380 милиони денари), заради купување државни записи во јули, како и промените во состојбата на жиро-сметката на НБРМ.

Графикон 19

Сооднос денарски - девизни депозити

Годишни стапки на раст на вкупните депозити (во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

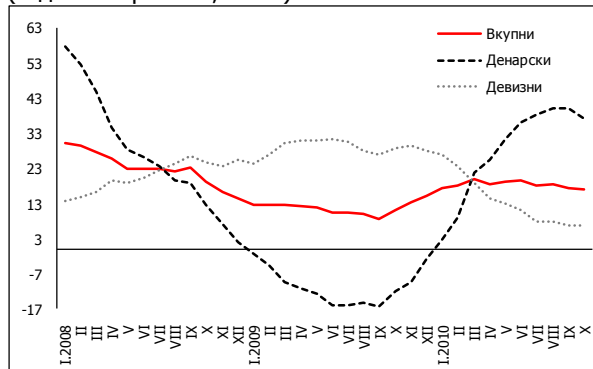
Во октомври 2010 година, **вкупниот депозитен потенцијал на банките (со вклучени депозитни пари)**²¹ продолжи да расте со слична динамика како во септември, зголемувајќи се за 2.415 милиони денари, или за 1,2% (1% во септември). Од аспект на валутната структура на вкупните депозити, посилен раст од 2% на месечна основа остварија денарските депозити, со што тие придонесоа со 80,8% во растот на вкупните депозити во октомври. Девизните депозити на месечна основа се зголемија за 0,4%. Анализирано по сектори, позначителен придонес (од 75,8%) кон растот на вкупните депозити во октомври имаа депозитите на домаќинствата, коишто на месечна основа се зголемија за 1,3%, делумно како ефект од исплатата на обврзниците за старото девизно штедење. Депозитите на приватните претпријатија беа повисоки за 1%.

²⁰ Имајќи ги предвид промените на депозитите на државата и девизните трансакции на државата на збирна основа државата влијаеше во насока на креирање примарни пари во износ од 3.307 милиони денари и на месечна основа во насока на креирање примарни пари во износ од 1.851 милион денари.

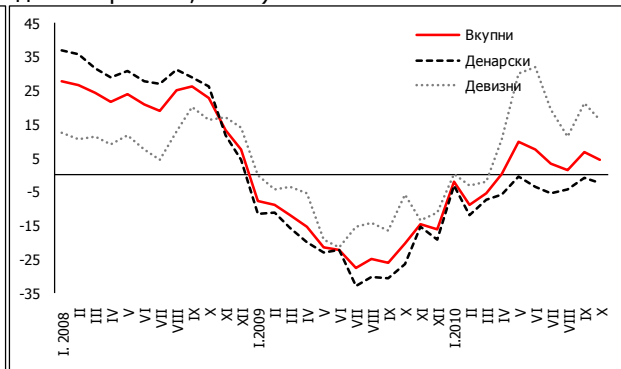
²¹ Почнувајќи од јануари 2009 година, депозитите вклучуваат и пресметана камата.

Графикон 20

Депозити на домаќинствата
(годишна промена, во %)

Депозити на претпријатијата
(годишна промена, во %)

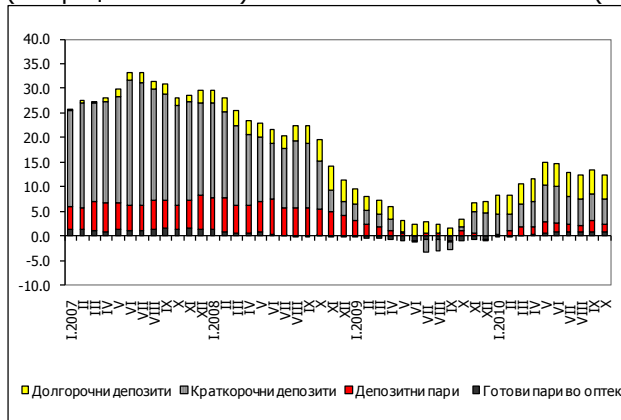
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во октомври 2010 година, **годишната стапка на раст на вкупните депозити кај банките** изнесуваше 13,3%, што претставува забавување во однос на годишниот раст од претходниот месец (од 14,5%) и главно произлегува од повисоката основица во октомври 2009 година²². Денарските депозити на годишна основа беа повисоки за 19,2% (21% во септември), при што придонесоа со 66,6% во порастот на вкупните депозити на годишна основа, додека стапката на раст на девизните депозити изнесуваше 8,2% (9,1% во септември). Од аспект на секторската структура, годишниот раст на вкупните депозити беше предизвикан главно од депозитите на домаќинствата (придонес од 83,6%) коишто во октомври остварија годишна стапка на раст од 17% (17,6% во претходниот месец), при забележан пораст на денарските и на девизните депозити од 37,2% и 6,7%, соодветно. Депозитите на приватните претпријатија²³ на годишна основа се повисоки за 4,4%, наспроти годишниот раст од 6,8% во септември 2010 година.

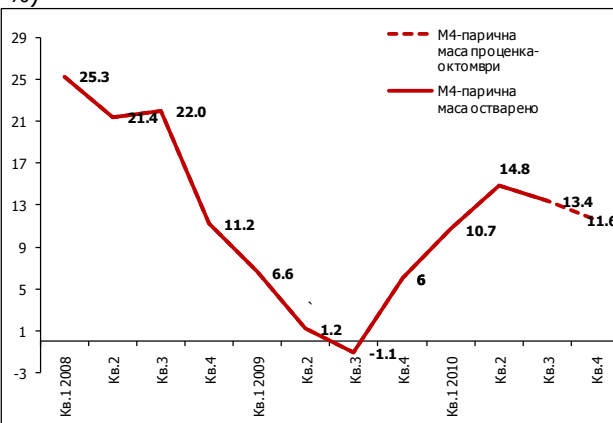
²² Во октомври 2009 година, вкупните депозити забележаа висок месечен пораст од 4.050 милиони денари, или 2,3%, што на годишна основа услови раст од 3,6% наспроти падот од 0,3% во претходниот месец.

²³ Вкупните депозити на претпријатијата (приватни и јавни) во октомври на годишна основа се повисоки за 3,9%, наспроти годишниот раст од 5,4% во септември.

Графикон 21
Парична маса М4
Придонес во годишниот пораст
(во процентни поени)

Годишни стапки на раст
(во %)

извор: Народна банка на Република Македонија.

Во октомври 2010 година, годишната стапка на раст на **најшироката парична маса М4²⁴** изнесуваше 12,3% (наспроти 13,4% во септември), а проекцијата за крајот на четвртиот квартал предвидува дека годишниот раст на паричната маса ќе изнесува 11,6%. Во споредба со крајот на 2009 година, најшироката парична маса во октомври 2010 година е повисока за 8,3%.

6. Кредити на банките

Во октомври 2010 година, вкупните кредити на банките кај приватниот сектор се зголемија за 756 милиони денари, или за 0,4% на месечна основа. Ова претставува најмал месечен прираст од февруари наваму. Новото кредитирање во октомври во најголем дел беше во домашна валута, при што денарските кредити остварија месечен раст од 0,3% (со учество од 65,5% во порастот на вкупните кредити). Кај девизните кредити во октомври забележано е забавување на месечниот раст на 0,6%, наспроти 1,1% во претходниот месец.

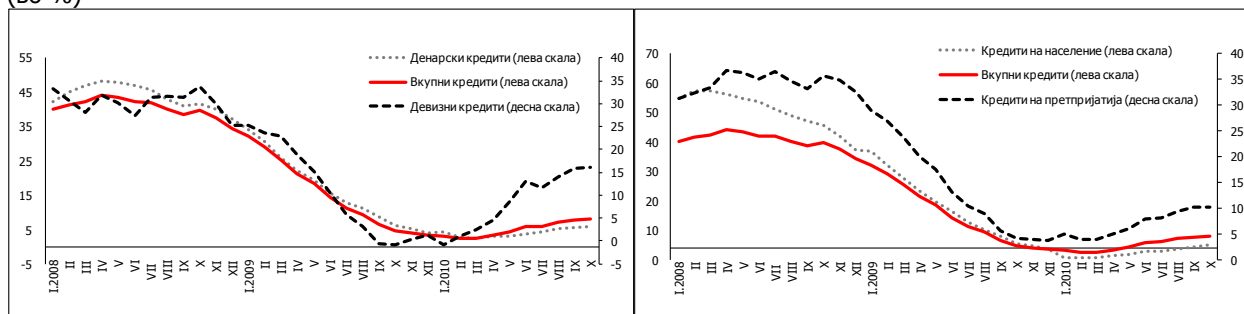
Од аспект на поодделните сектори, во октомври 62,6% од растот на вкупните кредити се распределени кај домаќинствата. Притоа, кредитите пласирани кај населението остварија месечен раст од 0,6%, наспроти 0,5% во септември. Анализирани по одделни типови на кредити, месечниот раст на вкупните кредити на домаќинствата во октомври беше воден од повисокото ниво на одобрени потрошувачки и станбени кредити (пораст од 300 и 196 милиони денари, соодветно). Кај сомнителните и спорни побарувања во октомври беше забележано намалување, за првпат од почетокот на 2010 година. Во периодот јануари-октомври 2010 година, на збирна основа, кај домаќинствата беа пласирани 3.835 милиони денари. Од аспект на кредитирањето на корпоративниот сектор, во октомври беа пласирани 275 милиони денари (месечен раст од 0,2%), или речиси двојно помалку средства пласирани во овој сектор во споредба со претходниот месец (509

²⁴ Анализата се однесува на паричната маса М4 со вклучена пресметана камата на депозитни обврски.

милиони денари во септември). Во периодот јануари-октомври, на збирна основа, порастот на кредитирањето на корпоративниот сектор изнесуваше 7.319 милиони денари.

Графикон 22

Годишни стапки на раст на кредитите на приватниот сектор според валутна и секторска структура
(во %)

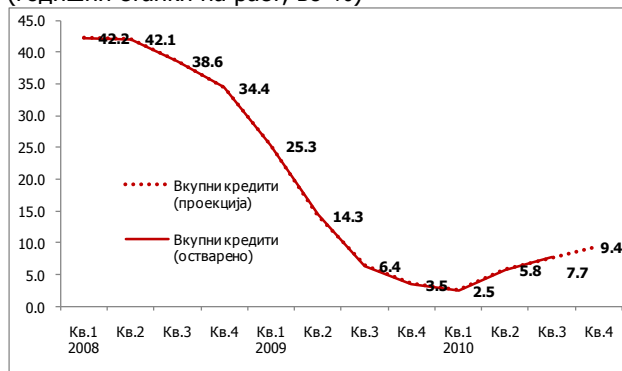
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во октомври 2010 година **годишната стапка на раст на вкупните кредити** изнесуваше 8%, наспроти 7,7% во септември. Од аспект на валутната структура, денарските кредити имаа придонес од 56,3% кон годишниот раст на вкупните кредити во октомври и на годишна основа беа повисоки за 5,7% (5,5% во претходниот месец). Годишната стапка на раст на девизните кредити во октомври изнесуваше 16%, наспроти 15,8% во претходниот месец. Анализирано по сектори, кредитите на домаќинствата и на претпријатијата во октомври на годишна основа беа повисоки за 4,9% и 10,2%, соодветно (со придонес од 74,9% на корпоративните кредити во годишниот пораст на вкупните кредити), наспроти 4,3% и 10,2%, соодветно, колку што изнесуваше годишниот раст во септември.

До крајот на четвртиот квартал на 2010 година, согласно со претпоставената динамика на изворите на финансирање на кредитната активност (депозитна база, девизни средства на банките и надворешно задолжување), октомвриската проекција предвидува кредитната активност на банките да продолжи да расте, при што за крајот на 2010 година се оценува годишна стапка на раст од 9,4%.

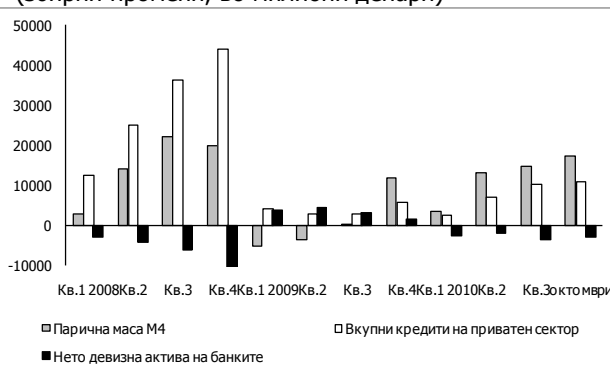
Графикон 23

Кредити на приватен сектор
(годишни стапки на раст, во %)

Извори на финансирање

(збирни промени, во милиони денари)*

* Се однесува на збирните промени во однос на крајот на претходната година.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

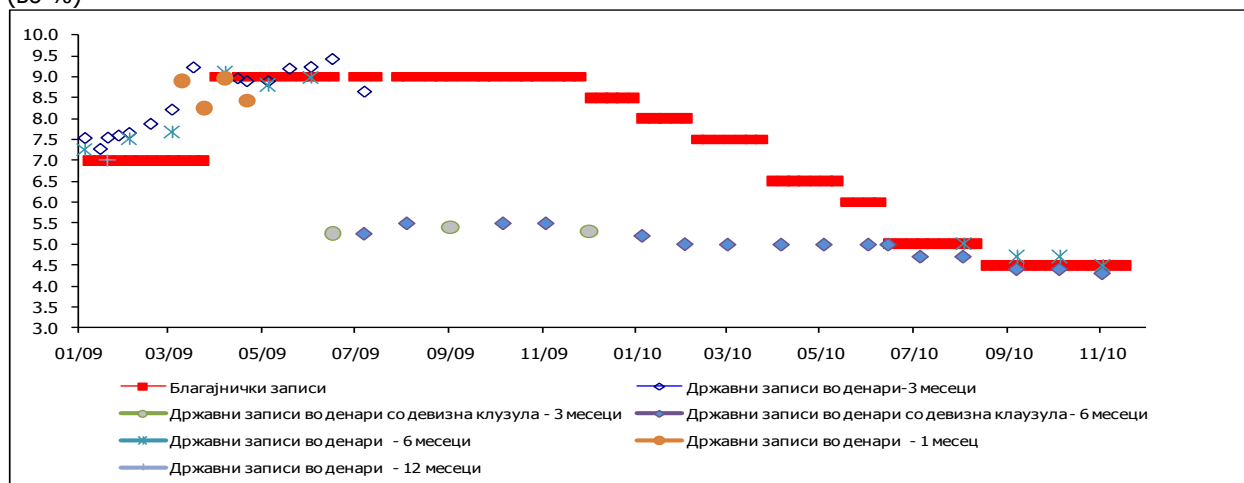
Во октомври 2010 година, **нето девизната актива на банките** се намали за 2.813 милиони денари, во однос на крајот на претходната година, или за околу 2 пати, при забележан пад на девизните средства (од 634 милиони денари или за 2,1%) и пораст на девизните обврски (од 2.179 милиони денари или за 7,5%).

7. Каматни стапки

Во текот на ноември се одржаа **три аукции на благајнички записи на НБРМ** (на 03.11.2010 година, на 10.11.2010 година и на 17.11.2010 година), при тендер со износи и фиксна каматна стапка од 4,5%. Притоа, на збирна основа во текот на овие три аукции беше повлечена ликвидност во износ од 2.341 милион денари. На 02.11.2010 година се одржа **аукција на шестмесечни државни записи**, на којашто при тендер со износи и пониска каматна стапка од 4,5% (4,7% на претходната аукција) беше остварен вкупниот понуден износ од 173 милиони денари. На истиот ден се одржа уште една **аукција на шестмесечни државни записи со девизна клаузула**, на којашто при тендер со износи и каматна стапка од 4,3% (4,4% на претходната аукција) беа остварени 2.627 милиони денари (околу 97% од понудениот износ).

Во периодот 01-16.11.2010 година, **пондерираната меѓубанкарска каматна стапка** изнесува 2,52% (2,54% во октомври 2010 година). Котираната просечна меѓубанкарска каматна стапка - **СКИБОР** во периодот 01-17.11.2010 година изнесува 2,88% (преку ноќ), 3,81% (една недела), 4,73% (еден месец) и 5,57% (три месеци), наспроти 2,73%, 3,77%, 4,76% и 5,65%, за соодветните рочности во октомври. Во периодот 01-16.11.2010 година, пондерираната меѓубанкарска каматна стапка за склучени трансакции преку ноќ - **МКДОНИА** изнесува 2,32%, наспроти 2,45% во октомври 2010 година.

Графикон 24
Номинални каматни стапки
(во %)

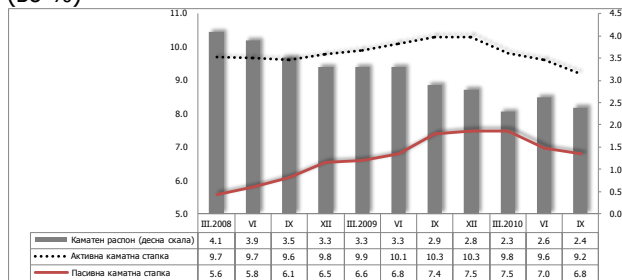
Извор: Народна банка на Република Македонија.

По забележителното намалување на каматните стапки на денарските кредити во јули, во текот на следните два месеца **активната каматна стапка** остана непроменета и во септември изнесуваше 9,2%. Од друга страна, трендот на намалување на **пасивната каматна стапка** продолжи, при што во септември приносот на денарски депозити изнесуваше 6,8% (7% во претходниот месец). Во рамки на сетот активни денарски каматни стапки, мала месечна промена е забележана кај каматните стапки на краткорочните и долгорочните кредити со валутна клаузула одобрени на населението (пораст од 0,1 процентен поен, соодветно), додека кај останатите категории не се забележани промени. Кај пасивните каматни стапки, позначителни промени се забележани кај каматните стапки на краткорочните депозити без валутна клаузула на населението и на претпријатијата (пад од 0,3 и 0,2 процентни поени, соодветно). Во септември, **пондерираните каматни стапки на девизните кредити и девизните депозити** се задржаа на истото ниво како и во претходните два месеца и изнесуваат 7,4% и 3%, соодветно. **Каматната стапка на новоодобрените денарски кредити²⁵ и новопримени депозити** во септември забележа намалување од 0,1 процентен поен, соодветно и изнесува 9,3% и 3,8% соодветно. **Каматните стапки на новоодобрените девизни кредити и новопримените девизни депозити** во септември изнесуваат 7,4% и 1%, соодветно (наспроти 7,7% и 1,2%, соодветно во претходниот месец).

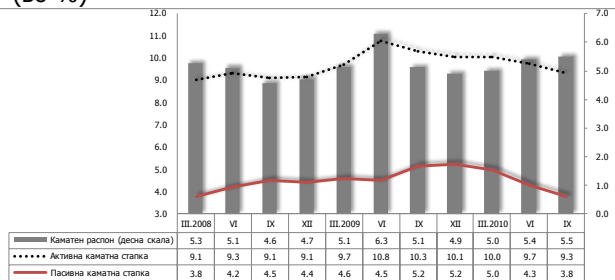
²⁵ Промените на каматните стапки на новоодобрените кредити и на новопримените депозити се понагласени бидејќи на нив влијае типот на кредити или депозити, коишто во текот на соодветниот месец доминирале, а тие може значително да се разликуваат од претходната структура на кредити и депозити.

Графикон 25

Каматна стапка на вкупните денарски кредити и депозити и каматен распон (во %)

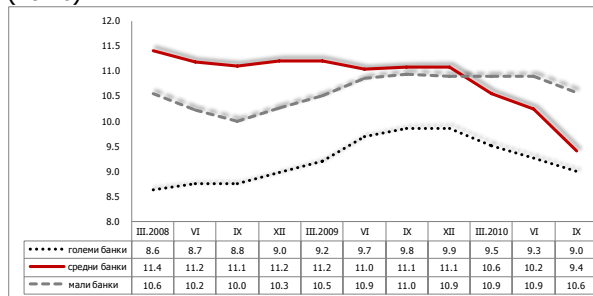

Каматна стапка на новите денарски кредити и депозити и каматен распон (во %)

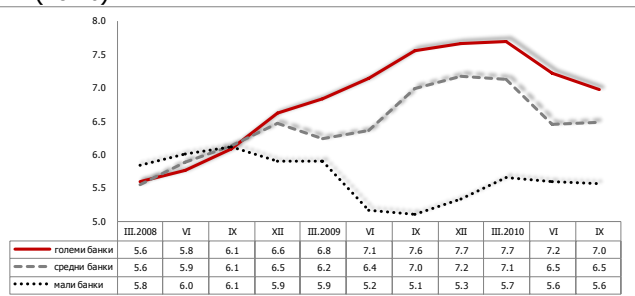

Графикон 26

Каматна стапка на денарски кредити по група банки (во %)

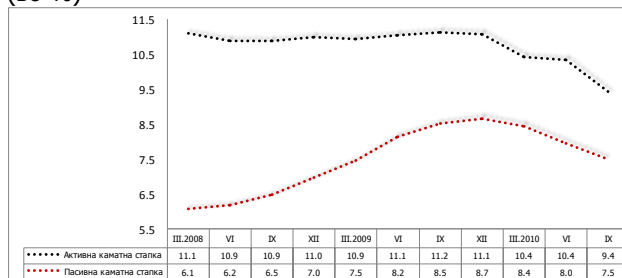

Каматна стапка на денарски депозити по група банки (во %)

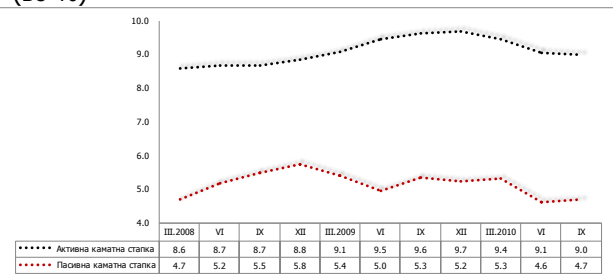

Графикон 27

Каматна стапка на денарски кредити и депозитите на населението (во %)

Каматна стапка на денарски кредити и депозитите на претпријатијата (во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Статистички прилог

Табела 1

Инфлација и нејзините компоненти

Трошоци на живот	промена во %			придонес во процентни поени		
	<u>X.2010</u> IX.2010	<u>X.2010</u> X.2009	<u>I-X.2010</u> I-X.2009	<u>X.2010</u> IX.2010	<u>X.2010</u> X.2009	<u>I-X.2010</u> I-X.2009
Вкупно	0.3	2.7	1.3	0.3	2.7	1.3
Исхрана	0.4	3.4	-0.3	0.1	1.3	-0.1
Производи од жито	0.2	0.3	-2.3	0.0	0.0	-0.2
Свеж и преработен зеленчук	2.3	4.8	-0.3	0.1	0.2	0.0
Свежо и преработено овошје	-3.5	9.2	-1.0	-0.1	0.2	0.0
Свежо и преработено месо	0.1	0.6	1.1	0.0	0.1	0.1
Свежа и преработена риба	0.2	-1.4	-2.3	0.0	0.0	0.0
Свежо и преработено млеко	0.8	3.1	0.3	0.0	0.2	0.0
Свежи јајца	1.2	-1.5	-8.1	0.0	0.0	-0.1
Маснотии	1.6	28.9	-0.5	0.0	0.4	0.0
Тутун и пијалаци	1.0	0.7	0.4	0.1	0.0	0.0
Облека и обувки	1.4	2.0	0.7	0.1	0.1	0.1
Домување	0.2	5.7	5.0	0.0	0.9	0.8
Стан (станарина, вода, услуги)	1.1	1.6	0.2	0.0	0.0	0.0
Огрев и осветление	0.1	9.1	8.7	0.0	0.9	0.8
Греење и услуги	0.2	7.7	6.5	0.0	0.3	0.2
Електрична енергија и осветлување	0.0	9.8	9.8	0.0	0.6	0.6
Хигиена и здравје	-0.1	-0.1	0.3	0.0	0.0	0.0
Култура и разонода	-0.7	-2.5	0.4	0.0	-0.1	0.0
Сообраќајни средства и услуги	0.2	3.1	3.8	0.0	0.4	0.5
Течни горива и масла	0.9	15.6	20.2	0.0	0.5	0.6
Сообраќајни и птт услуги	0.0	-1.8	-1.6	0.0	-0.1	-0.1
Ресторани и хотели	0.2	0.7	0.1	0.0	0.0	0.0
Останати услуги неспомнати на друго место	-0.1	-6.5	-5.5	0.0	0.0	0.0

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија

Табела 2

Базична инфлација, продуктивност и плати

	2007	2008	2009	2009				2010			последни месеци		
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	авг 10	сеп 10	окт 10
<i>(годишни промени, %)</i>													
Инфлација (CPI)	2.3	8.3	-0.8	0.9	-0.6	-1.4	-2.1	0.5	1.1	1.8	1.9	2.0	2.7
Базична инфлација (без храна и енергија)	0.6	2.6	0.3	1.5	0.3	0.1	-0.6	-0.2	0.1	0.2	0.4	-0.2	0.2
Регулирани цени	3.3	9.3	-1.9	-1.6	-1.8	-3.3	-0.7	12.9	11.9	9.9	10.4	9.5	10.7
Цени на производители на индустриски п-ди	2.6	10.3	-6.5	-6.2	-8.8	-10.1	-0.4	7.5	9.6	7.7	7.7	7.8	8.7
Продуктивност	2.3	1.8	-4.1	-3.8	-6.6	-5.4	-0.6	-0.8	1.9	-	-	-	-
Номинална нето-плата*	7.9	10.4	9.8	12.7	13.4	8.9	4.5	3.3	2.2	3.1	3.4	-	-
Реална нето-плата*	5.5	1.9	10.8	11.8	14.1	10.4	6.8	2.8	1.1	1.3	1.5	-	-

*За 2009 година податокот е коригиран од структурната промена поради примената на концептот за бруто-плати, кој ги вклучува надоместоците за храна и превоз во платите.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

Табела 3

Индустриско производство и останати дејности од економијата

(годишни промени, %)	2007	2008	2009	2009				2010			Најнови податоци		
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Јули-10	Авг-10	Сеп-10
Бруто домашен производ	6.1	5.0	-0.9	-1.1	-1.9	-1.9	1.6	-1.1	0.4	-	-	-	-
Индустриско производство	3.7	5.5	-7.7	-10.8	-13.2	-13.1	7.5	-9.4	-1.6	-2.4	8.3	-1.5	-11.9
Градежништво	7.6	25.6	13.7	0.0	14.7	12.6	20.3	7.6	-7.4	-	59.2	48.9	-
Трговија	23.1	11.8	-7.4	-8.7	-11.0	-8.8	-1.3	3.9	6.1	-	12.5	10.5	-
Телекомуникации	15.6	8.9	6.6	7.4	5.7	8.3	4.9	17.3	18.8	-	14.0	16.0	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 4

Селектирани дејности од индустријата

Селектирани индустриски дејности (годишни промени, %)	2007	2008	2009	2009				2010			Септември-10	
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	промена, %	придонес, п.п.
Вадење руди и камен	9.8	9.9	-12.3	-12.6	-19.2	-11.3	-6.5	-5.8	0.2	4.9	0.1	0.0
Производство на прехранбени производи и пијалаци	7.7	7.6	-2.1	-2.5	-0.1	-1.8	-3.9	2.3	-1.0	7.3	13.8	2.2
Производство на тутунски производи	-0.8	1.9	-3.2	-2.1	2.6	-5.5	-9.4	15.4	-14.0	29.0	68.4	3.0
Производство на предмети за облека	-14.5	-20.4	-11.7	-23.7	-16.9	-1.6	-3.5	-6.4	12.3	10.8	7.3	0.5
Печатење	-12.2	59.4	34.6	2.6 пати	54.4	-2.7	-15.2	-49.5	-43.7	9.5	14.3	0.7
Производство на деривати на нафта	-2.4	1.6	-8.9	9.2	-27.2	-36.3	25.9	-49.1	10.1	14.8	-2.3	0.0
Производство на други неметални минерали	3.8	-3.2	-12.1	-17.0	-4.3	-11.8	-19.3	-27.7	-23.6	-3.1	1.3	0.1
Производство на основни метали	34.3	-6.6	-42.1	-61.6	-52.3	-42.2	13.4	48.1	15.5	18.2	22.6	1.8
Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	45.6	51.4	38.5	35.0	-12.9	-2.8	2.9 пати	-55.6	20.2	-63.4	-79.8	-19.7
Производство на електрични машини и апарати	-24.4	25.8	-29.0	1.0	-13.5	-51.6	-53.1	-55.5	-62.6	13.7	-21.4	-0.4
Производство на други сообраќајни средства	33.4	-18.4	-46.4	-60.5	-71.5	-21.0	24.2	7.1	-11.9	31.6	2,8 пати	1.3
Рециклажа*	-35.6	117.1	-11.6	-74.2	-10.6	7.6	97.9	3,3 пати	57.9	23.6	58.2	0.5
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	-9.5	-3.1	8.8	-1.6	15.6	10.4	14.2	19.0	38.5	6.9	-10.8	-0.9

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 5

Индикативни категории за личната потрошувачка и за инвестициите

(реални годишни промени, %)	2007	2008	2009	2009				2010			Најнови податоци		
				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Јул-10	Авг-10	Сеп-10
Промет во трговија на мало*	14.4	3.1	-3.0	-4.1	-3.7	-3.8	-0.6	1.1	1.7	-	7.9	9.0	-
Приходи од ДДВ*	18.5	1.3	-2.0	-8.5	-14.1	-3.9	20.2	0.1	23.4	5.6	9.4	12.4	-4.2
Увоз на стоки за широка потрошувачка*	19.4	7.8	-5.4	-0.2	-9.5	-6.6	-4.6	2.6	16.5	19.8	18.2	23.0	18.7
Домашно производство на потрошни добра	-1.5	6.7	-2.8	4.5	0.2	-5.5	-8.3	-10.4	-8.1	10.0	4.2	11.6	14.5
Увоз на средства за работа*	36.9	22.2	-6.4	24.1	-11.3	-9.8	-20.2	-35.4	-12.2	1.3	-15.9	15.0	8.3
Извршени градежни работи*	4.9	16.3	14.9	-0.9	15.3	14.0	22.8	7.3	-8.2	-	56.5	45.7	-
Домашно производство на капитални производи	19.7	-1.3	-24.5	-24.9	-40.1	-19.3	-6.8	-34.1	-24.9	-23.0	-15.9	-24.0	-26.9

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.
Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ.

Табела 6

Биланс на плаќања^{1,3}

(во милиони евра)

	2009					2010												
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Кв.1	Кв.2	Вкупно		
I. Тековна сметка	-315.9	-96.3	58.7	-95.7	-449.3	-41.8	-18.9	-13.6	-39.0	-4.7	0.6	24.5	2.0	-74.3	-43.0	-90.9		
СТОКИ, нето	-446.6	-339.1	-301.0	-464.3	-1,551.1	-87.1	-92.5	-117.1	-156.8	-112.1	-122.8	-113.0	-146.6	-296.7	-391.7	-948.2		
Извоз, ф.о.б.	400.3	491.3	532.4	497.0	1,920.9	133.8	158.5	190.1	182.7	206.8	226.4	232.6	202.8	482.4	616.0	1,533.7		
Увоз, ф.о.б./2	-846.9	-830.4	-833.4	-961.3	-3,472.0	-220.9	-250.9	-307.3	-339.5	-318.9	-349.2	-345.6	-349.4	-779.2	-1,007.7	-2,481.9		
УСЛУГИ, нето	-1.0	-1.2	23.3	7.0	28.0	1.4	0.9	3.9	3.5	6.8	11.3	7.3	6.5	6.2	21.7	41.7		
ДОХОД, нето	2.8	-15.8	-62.8	17.2	-58.5	-28.9	-8.7	-5.0	-5.8	-7.7	-7.8	-19.5	-3.9	-42.7	-21.2	-87.3		
од кој: камата, нето	-22.1	-16.5	-16.1	-18.0	-72.7	-24.7	-5.7	-5.2	-5.1	-3.8	-7.3	-5.0	-2.5	-35.6	-16.2	-59.3		
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	128.9	259.8	399.2	344.4	1,132.3	72.8	81.4	104.7	120.0	108.3	119.9	149.8	146.0	258.9	348.2	902.9		
Официјални	5.3	6.0	4.0	20.2	35.5	0.2	2.3	1.7	8.7	1.1	4.3	2.4	2.7	4.2	14.2	23.5		
Приватни	123.6	253.8	395.3	324.2	1,096.8	72.5	79.1	103.0	111.3	107.1	115.6	147.4	143.2	254.7	334.1	879.4		
II. Капитална и финансиска сметка	297.3	108.2	-68.1	88.7	426.0	35.9	18.0	8.0	44.8	-5.1	-1.1	-12.4	-7.5	61.8	38.7	80.6		
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	0.8	1.8	15.2	2.3	20.2	0.1	0.3	0.4	1.2	0.7	1.3	1.5	1.1	0.9	3.1	6.6		
Капитални трансфери, нето	0.8	1.8	7.7	2.3	12.7	0.1	0.3	0.4	1.2	0.7	1.3	1.5	1.1	0.9	3.1	6.6		
Официјални	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Други	0.8	1.8	7.7	2.3	12.7	0.1	0.3	0.4	1.2	0.7	1.3	1.5	1.1	0.9	3.1	6.6		
Стекнување/располагање со	0.0	0.0	7.5	0.0	7.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	296.5	106.4	-83.4	86.4	405.9	35.7	17.6	7.5	43.6	-5.8	-2.3	-13.9	-8.5	60.9	35.5	74.0		
Директни инвестиции, нето	24.7	71.4	41.8	-1.0	136.9	37.4	-22.9	28.9	24.7	28.9	14.3	-48.2	33.3	43.4	67.9	96.4		
Портфолио инвестиции, нето	-19.3	-12.5	148.7	-12.8	104.0	-1.6	-3.0	3.6	-4.2	-3.3	-12.0	-2.9	-3.2	-1.0	-19.6	-26.7		
Други инвестиции, нето	38.3	-4.7	49.2	151.6	234.3	18.0	28.6	-39.1	44.0	-24.0	9.8	9.3	15.5	7.4	29.8	62.0		
Трговски кредити, нето	54.2	-16.3	-18.7	138.4	157.6	7.1	-10.7	-13.4	41.4	10.6	-20.9	-13.0	3.9	-17.0	31.2	5.1		
Заеми, нето	-2.6	-6.4	-4.9	64.7	50.8	-5.1	0.4	-23.7	53.6	32.5	12.8	32.5	-7.0	-28.4	98.9	95.9		
Валутни и депозити, нето	-19.5	13.3	6.3	-62.1	-62.1	15.2	18.8	-4.6	-53.4	-69.4	14.9	-11.9	16.8	29.4	-108.0	-73.7		
од кои: монетарна власт, нето	-3.6	1.0	1.7	0.9	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.2	0.0	0.6		
комерцијални банки, нето	-53.5	8.6	25.1	-40.3	-60.1	20.5	28.6	6.5	-43.3	-53.2	25.9	-10.7	17.7	55.5	-70.5	-8.0		
останати сектори, нето	37.5	3.7	-20.5	-22.7	-2.1	-5.4	-9.8	-11.1	-10.1	-16.3	-11.1	-1.6	-0.9	-26.3	-37.5	-66.3		
Други, нето	6.3	4.6	66.5	10.6	88.0	0.9	20.0	2.5	2.4	2.3	3.1	1.6	1.8	23.4	7.8	34.6		
Бруто официјални резерви, (- = зголемување)/4	252.8	52.2	-323.0	-51.4	-69.4	-18.1	14.9	14.2	-20.8	-7.4	-14.4	28.0	-54.2	11.0	-42.6	-57.7		
III. Грешки и пропусти	18.6	-11.9	9.4	7.1	23.2	5.96	0.96	5.59	-5.86	9.78	0.43	-12.15	5.53	12.50	4.35	10.23		

1/ Предходни податоци

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б.паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ
Пресметката на ц.и.ф.о.б. факторот како процент од увозот ц.и.ф. изнесува 3,86%

3/ Податоците за платниот биланс за 2010 год. вклучуваат проценки на вредностите на одредени елементи во ставките директни инвестиции - врз основа на податоците од новиот извор на податоци (годишен прашалник за странски вложувања ДИ-22) расположиви заклучно со 2009 година

4/ Без монетарно злато и курсни разлики

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 7

Надворешнотрговска размена
(во милиони евра)

	IX.2010	I-IX.2010	IX.2010		IX.2010		I-IX.2010	
			VIII.2010	%	IX.2009	%	I-IX.2009	%
	ИЗНОС	ИЗНОС	ИЗНОС	%	ИЗНОС	%	ИЗНОС	%
Вкупна размена	565.3	4683.5	-1.8	-0.3	117.1	26.1	642.4	15.9
Извоз	244.9	1781.0	41.7	20.5	60.5	32.8	354.3	24.8
Увоз	320.4	2902.5	-43.4	-11.9	56.6	21.5	288.1	11.0
Салдо	-75.5	-1121.5	85.1	-53.0	3.9	-5.0	66.2	-5.6

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 8

Увоз на стоки според СМТК во 2008 и 2009 година

УВОЗ НА СТОКИ	I-IX 2009		I-IX 2010		годишна промена		придонеси	
	во милиони евра		во милиони евра		%		процентни поени	
ВКУПНО	2,614.4	2,902.5	288.1	11.0	11.0	100		
Производи за храна	293.4	295.0	1.6	0.5	0.1	0.5		
од кои:								
- месо и преработки од месо	74.1	68.4	-5.7	-7.6	-0.2	-2.0		
- жита и преработки од жита	44.5	40.9	-3.7	-8.2	-0.1	-1.3		
- овошје и зеленчук	35.2	35.2	0.0	-0.1	0.0	0.0		
Тутун и пијалаци	25.7	32.4	6.8	26.3	0.3	2.3		
Суровини освен гориво	96.8	143.6	46.8	48.4	1.8	16.3		
од кои:								
- метална руда и метални отпадоци	53.2	98.7	45.5	85.4	1.7	15.8		
Минерални горива, мазива и сл.	418.0	489.8	71.8	17.2	2.7	24.9		
од кои:								
- нафта и производи од нафта	306.7	383.0	76.4	24.9	2.9	26.5		
- гас - природен или индустриски	28.8	41.6	12.8	44.4	0.5	4.4		
- електрична енергија	76.3	51.3	-25.0	-32.8	-1.0	-8.7		
Животински и растителни масла	24.1	25.2	1.1	4.6	0.0	0.4		
Хемиски производи	294.7	376.2	81.6	27.7	3.1	28.3		
- неорганско-хемиски производи	8.1	81.8	73.6	10 пати	2.8	25.6		
- медицински и фармацевтски производи	72.9	72.3	-0.6	-0.9	0.0	-0.2		
- хемиски материи и производи	31.6	35.2	3.7	11.6	0.1	1.3		
Производи класирани по матери	620.2	708.4	88.2	14.2	3.4	30.6		
од кои:								
- текстил предива и слично	197.9	211.1	13.2	6.7	0.5	4.6		
- изработки од неметални минерали	59.6	72.3	12.8	21.4	0.5	4.4		
- железо и челик	151.9	198.8	46.9	30.9	1.8	16.3		
- обоени метали	26.9	49.5	22.6	84.0	0.9	7.8		
- изработки од метали	60.8	54.2	-6.7	-10.9	-0.3	-2.3		
Машини и транспортни уреди	632.2	615.7	-16.4	-2.6	-0.6	-5.7		
од кои:								
- погонски машини и уреди	49.4	21.4	-28.0	-56.6	-1.1	-9.7		
- индустриски машини за општа употреба	93.2	69.0	-24.2	-26.0	-0.9	-8.4		
- друмски возила	155.9	230.6	74.7	47.9	2.9	25.9		
- останати транспортни средства	42.6	15.7	-26.9	-63.2	-1.0	-9.3		
Разни готови производи	205.4	212.9	7.5	3.6	0.3	2.6		
од кои:								
- мебел	20.5	22.4	1.9	9.2	0.1	0.7		
- облека	40.3	35.2	-5.1	-12.7	-0.2	-1.8		
- обувки	19.3	19.0	-0.3	-1.7	0.0	-0.1		
Трансакции и неспомната стока	4.0	3.2	-0.8	-19.9	0.0	-0.3		

Табела 9

Извоз на стоки според СМТК во 2008 и 2009 година

ИЗВОЗ НА СТОКИ	I-IX 2009	I-IX 2010	годишна промена		придонеси	
	во милиони евра		во милиони евра	%	процентни поени	%
ВКУПНО	1426.7	1781.0	354.3	24.8	24.8	100.0
Производи за храна	149.5	177.0	27.6	18.4	1.9	7.8
<i>од кои:</i>						
- месо и преработки од месо	20.5	22.1	1.6	7.8	0.1	0.5
- жита и преработки од жита	21.8	25.3	3.6	16.4	0.2	1.0
- овошје и зеленчук	76.0	96.6	20.5	27.0	1.4	5.8
Тутун и пијалаци	115.9	115.6	-0.3	-0.3	0.0	-0.1
Суровини освен гориво	83.2	146.5	63.3	76.1	4.4	17.9
<i>од кои:</i>						
- метална руда и метални отпадоци	60.9	112.9	52.0	85.5	3.6	14.7
Минерални горива, мазира и сл.	107.4	147.9	40.5	37.7	2.8	11.4
<i>од кои:</i>						
- нафта и производи од нафта	102.0	123.4	21.4	21.0	1.5	6.0
- електрична енергија	2.3	21.6	19.4	9 пати	1.4	5.5
Животински и растителни масла	5.2	4.8	-0.5	-9.2	0.0	-0.1
Хемиски производи	85.0	171.9	86.9	102.3	6.1	24.5
- медицински и фармацевтски производи	33.6	38.1	4.5	13.3	0.3	1.3
- хемиски материи и производи	3.6	90.2	86.6	25 пати	6.1	24.5
Производи класирани по материјали	403.7	538.3	134.6	33.4	9.4	38.0
<i>од кои:</i>						
- железо и челик	277.1	421.8	144.7	52.2	10.1	40.8
- обоени метали	3.5	4.6	1.2	33.6	0.1	0.3
- изработки од метали	40.9	29.0	-12.0	-29.2	-0.8	-3.4
Машини и транспортни уреди	76.5	80.8	4.3	5.7	0.3	1.2
<i>од кои:</i>						
- индустриски машини за општа употреба	11.7	23.7	12.1	103.1	0.8	3.4
- електрични машини, делови-непоменати	36.2	24.7	-11.5	-31.8	-0.8	-3.3
- друмски возила	11.7	17.0	5.3	45.4	0.4	1.5
Разни готови производи	399.9	397.0	-2.9	-0.7	-0.2	-0.8
<i>од кои:</i>						
- мебел	16.5	17.7	1.2	7.5	0.1	0.3
- облека	314.2	311.9	-2.2	-0.7	-0.2	-0.6
- обувки	44.7	43.5	-1.2	-2.7	-0.1	-0.3
Трансакции и неспомнатата стока	0.5	1.2	0.7	151.8	0.1	0.2

Табела 10

Салда на одделни категории во размената на стоки според СМТК во 2008 и 2009 година

САЛДА, СТОКИ	I-IX 2009	I-IX 2010	годишна промена		придонеси	
	во милиони евра		во милиони евра	%	процентни поени	%
ВКУПНО	-1,187.7	-1,121.5	66.2	-5.6	-5.6	100
Производи за храна	-144.0	-118.0	26.0	-18.0	-2.2	39.2
<i>од кои:</i>						
- месо и преработки од месо	-53.5	-46.3	7.3	-13.6	-0.6	11.0
- жита и преработки од жита	-22.8	-15.5	7.2	-31.7	-0.6	10.9
- овошје и зеленчук	40.8	61.4	20.6	50.4	-1.7	31.1
Тутун и пијалаци	90.2	83.2	-7.1	-7.8	0.6	-10.7
Суровини освен гориво	-13.6	2.9	16.5	-120.9	-1.4	24.9
<i>од кои:</i>						
- метална руда и метални отпадоци	7.6	14.2	6.5	85.7	-0.6	9.9
Минерални горива, мазива и сл.	-310.6	-341.8	-31.3	10.1	2.6	-47.2
<i>од кои:</i>						
- нафта и производи од нафта	-204.7	-259.6	-55.0	26.9	4.6	-83.0
- гас - природен или индустриски	-25.9	-39.8	-14.0	54.0	1.2	-21.1
- електрична енергија	-74.1	-29.7	44.4	-59.9	-3.7	67.1
Животински и растителни масла	-18.9	-20.5	-1.6	8.4	0.1	-2.4
Хемиски производи	-209.7	-204.3	5.4	-2.6	-0.5	8.1
- неорганско-хемиски производи	-2.3	-76.0	-73.7	33 пати	6.2	-111.3
- хемиски материи и производи	-28.0	55.0	83.0	-296.5	-7.0	125.3
Производи класирани по материјали	-216.5	-170.1	46.4	-21.4	-3.9	70.1
<i>од кои:</i>						
- изработки од неметални минерали	-11.4	-29.5	-18.1	159.4	1.5	-27.4
- железо и челик	125.2	223.0	97.8	78.1	-8.2	147.7
- обоени метали	-23.5	-44.9	-21.4	91.4	1.8	-32.4
- изработки од метали	-19.9	-25.2	-5.3	26.6	0.4	-8.0
Машини и транспортни уреди	-555.7	-534.9	20.7	-3.7	-1.7	31.3
<i>од кои:</i>						
- друмски возила	-144.2	-213.6	-69.4	48.1	5.8	-104.8
- останати транспортни средства	-39.4	-12.3	27.0	-68.7	-2.3	40.8
Разни готови производи	194.5	184.1	-10.4	-5.4	0.9	-15.7
<i>од кои:</i>						
- мебел	-4.1	-4.7	-0.7	16.2	0.1	-1.0
- облека	273.9	276.7	2.9	1.1	-0.2	4.3
- обувки	25.4	24.5	-0.9	-3.5	0.1	-1.3
Трансакции и неспомнатата стока	-3.5	-2.0	1.5	-43.6	-0.1	2.3

Табела 11

Монетарни движења, октомври 2010 година

	31.08.2010	30.09.2010	31.10.2010	месечна промена (31.10.2010/30.09.2010)		годишна промена (31.10.2010/ 31.10.2009)
	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>						
Парична маса М4	219,965	221,884	224,469	2,584	1.2	12.3
Готови пари во оптек ¹	16,204	15,945	16,068	123	0.8	10.0
Денарски депозити ²	98,422	100,026	102,023	1,997	2.0	17.3
Девизни депозити	105,340	105,914	106,378	464	0.4	8.2
Вкупни депозити	203,762	205,940	208,401	2,461	1.2	12.4
Примарни пари	47,338	45,724	48,452	2,728	6.0	7.5

¹ Се однесува на готови пари во оптек, без готовина во благајна на банките.

² Вклучува депозитни пари и депозитни пари на останати финансиски институции кај НБРМ

	31.08.2010	30.09.2010	31.10.2010	месечна промена (31.10.2010/30.09.2010)		годишна промена (31.10.2010/ 31.10.2009)
	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>						
Кредити на приватен сектор	187,728	188,609	189,365	756	0.4	8.0
Во денари	144,184	144,577	145,072	495	0.3	5.7
Во странска валута	43,544	44,032	44,292	260	0.6	16.0
Нето девизна актива на банките	-3,049	-2,245	-1,296	949	-42.3	-150.4

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 12

Монетарни агрегати

(во %)

	период во однос на претходен период												годишна промена											
	2008				2009				2010				2008				2009				2010			
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	октомври	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	октомври
во %																								
М0	-8.8	13.5	-0.02	4.4	-10.2	1.7	11.8	10	-4.3	7.9	-3.7	6.0	16.6	22.2	19.6	8.0	6.4	-4.7	6.6	12.4	19.8	27.1	9.5	7.5
М1	-5.9	11.2	1.50	7.8	-13.5	1.8	0.6	9	-3.7	4.5	2.4	-0.01	24.3	30.2	22.2	14.5	5.2	-3.6	-4.5	-3.5	7.4	10.3	12.2	9.5
М4	1.6	6.3	4.3	-1.2	-2.6	0.8	2.0	5.9	1.7	4.6	0.7	1.2	25.3	21.4	22.0	11.2	6.6	1.2	-1.1	6	10.7	14.8	13.4	12.3
М4-денарски дел	-1.4	6.6	2.0	-3.2	-9.5	-0.7	-1.7	8.3	1.4	6.6	0.5	1.8	33.5	24.7	20.0	3.9	-4.7	-11.3	-14.5	-4.4	7.04	15.0	17.6	16.2

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 13

Депозити на приватниот сектор*
(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		31.10.2010	износ	%	износ	%
Вкупни депозити на приватен сектор*		206,073	2,415	1.2	24,125	13.3
Денарски депозити	Домаќинства	54,875	1,411	2.6	14,868	37.2
	Претпријатија	30,817	389	1.3	-731	-2.3
	Вкупно	99,695	1,951	2.0	16,078	19.2
Девизни депозити	Домаќинства	84,322	420	0.5	5,307	6.7
	Претпријатија	20,500	119	0.6	2,891	16.4
	Вкупно	106,378	464	0.4	8,047	8.2
Вкупни депозити на домаќинства		139,198	1,831	1.3	20,175	17.0
Вкупни депозити на претпријатија**		51,317	508	1.0	2,160	4.4

* Вклучува депозитни пари

** Се однесува на депозити на приватен сектор

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 14

Кредити на приватниот сектор
(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		31.10.2010	износ	%	износ	%
Вкупни кредити на приватен сектор		189,365	756	0.4	13,981	8.0
Денарски кредити	Домаќинства	71,063	349	0.5	2,794	4.1
	Претпријатија	73,877	135	0.2	5,088	7.4
	Вкупно	145,072	495	0.3	7,872	5.7
Девизни кредити	Домаќинства	4,631	124	2.7	750	19.3
	Претпријатија	39,602	139	0.4	5,381	15.7
	Вкупно	44,292	260	0.6	6,110	16.0
Вкупни кредити на домаќинства		75,694	473	0.6	3,544	4.9
Вкупни кредити на претпријатија		113,479	274	0.2	10,469	10.2

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 15

Каматни стапки
(во %)

	октомври 2010 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Каматна стапка на аукциите на благајничките записи (28 дена)	4.50	0.0	-4.5
Меѓубанкарска каматна стапка на пазар на депозити (МКДОНИА)	2.45	-0.17	-3.9
Каматна стапка на државни записи со рок на достасување од три месеци*		/	/
	септември 2010 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Пондерирани активни каматни стапки на банките	9.2	0.0	-1.1
Пондерирани пасивни каматни стапки на банките	6.8	-0.2	-0.6

*Последната аукција на тримесечни државни записи е одржана на 07.07.2009 година